

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2023/24:41

Fredagen den 14 juni

§ 1 Miljöfrågor

Statsrådet Romina Pourmokhtari

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för miljö den 25 mars 2024

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för miljö den 17 juni 2024

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statsrådet Romina Pourmokhtari med medarbetare varmt välkomna till EU-nämnden. Vi börjar med återrapporten. Finns det något som statsrådet vill tillägga muntligen till det skriftliga? Nej. Jag ser inte heller några frågor från nämnden.

Vi går då över till information och samråd. Första dagordningspunkten är punkt 3, Direktivet om markövervakning. Det är en allmän riktlinje och beslutspunkt.

Anf. 2 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru ordförande! Syftet med direktivet om övervakning av markhälsa och resiliens är att bidra till att uppnå hälsosamma jordar till 2050 i EU.

Under rådsförhandlingarna har kommissionens ursprungliga förslag ändrats på flera sätt, och vi har fått igenom många av våra viktigaste prioriteringar. Det är nu tydligt att direktivet inte ska påverka medlemsstaternas rätt att bestämma över fysisk planering. Det finns en mycket större flexibilitet för medlemsstaterna i genomförandet, och på så vis blir reglerna mer ändamålsenliga och kan anpassas till våra nationella förutsättningar.

Några exempel är att medlemsstaterna själva ska sätta operativa gränsvärden för bedömningen av markhälsa, att vi kan använda vår befintliga myndighetsstruktur för genomförandet och att vi kan utgå från vår befintliga miljöövervakning för provtagningen.

När det gäller provtagningen har flera indikatorer gjorts mer relevanta och kostnadseffektiva. Det har också blivit möjligt att undanta vissa parametrar från upprepad provtagning om mätvärdena inte förväntas ändras under lång tid, vilket blir relevant för bland annat vår skogsmark.

Vi har också fått in viktiga undantag från att dela information som kan påverka det nationella försvaret. Här vill jag understryka att det inte innebär att försvarets områden är undantagna från direktivets krav i övrigt, utan det gäller att man inte behöver dela med sig av informationen.

Sedan finns delar som vi är mindre nöjda med, framför allt gällande hållbara bruksmetoder. Vi hade velat se att direktivet enbart skulle inrikta sig på vägledning och information om hållbara bruksmetoder. Här ser vi dock att parlamentets position ligger nära den svenska positionen. Utifrån detta bedömer vi att det finns en möjlighet att påverka frågan vidare under trepartssamtalen. Jag vill poängtera att om vi ska vara med och påverka i trepartssamtalen anser jag och regeringen att vi behöver vara en konstruktiv partner i rådet.

Utifrån detta är vårt förslag till ståndpunkt vid miljørådet att rösta ja till att anta den allmänna inriktningen. Men vi ska också tydligt markera vår hållning gällande hållbara bruksmetoder och att vi vill se ändringar under trilogerna.

Anf. 3 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Det är välkommet att regeringen planerar att rösta ja, men det innebär också att direktivet har försvagats på många sätt. Även om vi tycker att det är bra att rösta ja vill vi ändå stå kvar vid vår avvikande ståndpunkt som vi anmälde förra gången vi diskuterade detta.

Anf. 4 REBECCA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Jag tackar miljöministern för dragningen.

Precis som föregående talare understryker har förslaget urvattnats så pass mycket att regeringen till slut kan ställa sig bakom. Det är beklagligt att man har jobbat för undantag; det man benämner flexibilitet. Men det är i alla fall bra att man vid det här laget kan tänka sig att rösta ja.

Övervakningen av datan är otroligt viktig och något som kompletterar svensk miljöövervakning i dag eftersom det inte finns data om markhälsa. Det är i grund och botten vår hälsa och ekonomi på lång sikt som det här handlar om. Det är bra att man kan ställa sig bakom, men det är beklagligt att det har urvattnats.

Vi vidhåller den avvikande ståndpunkt som vi tidigare har anmält.

Anf. 5 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru ordförande! Jag kan bara kort nämna att vår starka uppfattning är att möjligheten för medlemsstaterna att själva sätta sina gränsvärden och att själva nyttja de befintliga myndighetsstrukturer som finns inte nödvändigtvis innebär en försvagning utan endast en förändring av var arbetet sker. Det är något som vi menar är ett sätt att få fler medlemsstater att vilja genomföra detta. Därför ser vi positivt på utvecklingen, och vi menar inte att den försvagar det politiska innehållet på ett så pass kraftigt sätt som ledamöterna från Miljöpartiet och Vänsterpartiet menar. Det är vårt resonemang om detta.

Anf. 6 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt, med två avvikande ståndpunkter anmällda från Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Direktivet om ändring av direktiv 2008/98/EG om avfall. Det är en allmän riktlinje och en beslutspunkt.

Anf. 7 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru ordförande! Detta förslag har förhandlats sedan hösten 2023, och det står nu på dagordningen för antagande av allmän riktlinje. Det är något som regeringen har för avsikt att ställa sig bakom.

Sverige välkomnar det aktuella förslaget och är positivt till ordförandeskapets kompromissförslag. Vi har fått gehör för flera av våra ståndpunkter, framför allt gällande textildelen. Regeringen bedömer att producentansvaret nu är utformat på ett ändamålsenligt och effektivt sätt utan att det utgör en alltför stor regelbörda för företag och ideell verksamhet.

Gällande livsmedelsavfallsdelen är regeringen positiv och har för avsikt att ställa sig bakom de föreslagna målen, förutsatt att målnivåerna inte höjs. I kommande trilogförhandlingar med Europaparlamentet kommer regeringen att fortsätta att lyfta upp betydelsen av att målnivåer och målår ska sättas på en realistisk nivå, att det är viktigt att tillräcklig tid ges för att sätta producentansvarssystemet på plats och att en rimlig omställningstid för samtliga inblandade aktörer tillgodoses.

Anf. 8 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Även i det här ärendet står vi fast vid vår tidigare anmälda avvikande ståndpunkt.

Anf. 9 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Även vi står bakom vår tidigare anmälda avvikande ståndpunkt.

Anf. 10 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag vill ställa en kontrollfråga. Jag uppfattar att det i det här direktivet, som det förra, finns flexibilitet. Det kommer sedan att avgöras hur respektive regering och riksdag implementerar detta.

Ett minskat matsvinn är en klok idé om man vill minska de redan höga matpriserna. Är det statsrådets bedömning att förslaget kommer att bidra till detta?

Anf. 11 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Jag tackar för frågan.

Vi menar att förslaget i sin nuvarande form ger goda förutsättningar för oss att minska vårt matsvinn. Det gäller också eftersom det finns förändringar från ursprungsförslaget, exempelvis delar som innebär att länder som har kommit långt med arbetet att exempelvis minska matsvinn inte ska missgynnas av att ha gått före. I stället anpassar man målnivån för respektive länder på ett något bättre sätt. Det menar vi innebär att Sverige kommer att kunna arbeta konstruktivt med förslaget att minska vårt matsvinn.

En annan aktuell fråga är att det finns livsmedelsavfall som inte är ätbart. Ett exempel är att äta banan. Det finns ett bananskal, och det är svårt att minska matsvinnet för ett bananskal. Det är sunt att använda det till biomassa eller något annat. Med sådana exempel har Sverige försökt att tillgodose att förslaget ska implementeras på ett sätt som leder till att det riktiga matsvinnet motarbetas. Det handlar om att ta hänsyn till praktiska

saker som att visst matsvinn inte kan minska, exempelvis bananskal. Sådana saker har vi också fått gehör för, vilket vi är positiva till.

Nu menar vi att direktivet kan implementeras på ett sätt som minskar matsvinnet i Sverige på ett sunt sätt.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med avvikande ståndpunkter anmälda av Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Direktivet om styrkande och framförande av uttryckliga miljöpåståenden. Det är en allmän riktlinje och en beslutspunkt.

Anf. 13 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru ordförande! Det här förslaget har förhandlats sedan det svenska ordförandeskapet, och det står nu på dagordningen för antagande av allmän riktlinje. Regeringen avser att ställa sig bakom beslutet om antagande av allmän riktlinje.

Regeringen har välkomnat huvuddragen i kommissionens förslag att motverka vilseledande miljöpåståenden och att harmonisera kraven på miljömärkning som ett viktigt steg i genomförandet av den gröna omställningen.

Regeringen bedömer att ordförandeskapets kompromissförslag generellt har fått en väl avvägd balans mellan ett starkt konsumentskydd, ett effektivt miljöskydd och näringsidkarnas intressen. En viktig fråga har varit att säkerställa att existerande offentligägd nationell och regional miljömärkning, såsom svanmärkningen, kan bibehålla sin viktiga roll på marknaden. Kompromissförslaget innebär att officiella system kan undantas från krav på prövning av ett privat organ och i stället genomgå en förenklad prövning av ett officiellt organ, vilket vi bedömer säkerställer den rollen.

Förhandsgranskning av styrkandet av ett mer komplext miljöpåstående blir ett viktigt nytt verktyg för att motverka grönmålning och gynna seriösa företag. För regeringen har det samtidigt varit angeläget att bestämmelserna ska vara anpassade till påståendenas komplexitet. Vi välkomnar därför att det har förts in ett förenklat förfarande för styrkande av mindre komplexa miljöpåståenden.

I sammanhanget har vi också verkat för att mikroföretag ska undantas från direktivets krav i enlighet med kommissionens förslag. Men där verkar det saknas tillräckligt stöd i rådet. Om det ges möjligheter vid miljørådet kommer regeringen att fortsätta att verka för ytterligare lättnader för mikroföretag. Vi avser också att lämna röstdeklaration där vi för fram att vi hade önskat ett undantag och att vi kommer att verka för det i trilogien.

Ytterligare en prioriterad fråga för oss har varit att bestämmelserna om klimatpåståenden kopplade till koldioxidkrediter på ett tillräckligt sätt ska värna det nyligen beslutade certifieringsramverket för upptag och infångning av koldioxid samt ska möjliggöra, eller i alla fall inte motverka, användningen av koldioxidkrediter med gemensamma anspråk av en nation och ett företag. Vi är även här nöjda med utfallet av kompromissen, som också har fått ett brett stöd i rådet.

Regeringen bedömer slutligen att förslaget inte kommer i konflikt med tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen, vilket har varit viktigt att säkerställa.

2023/24:41
14 juni

Anf. 14 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Jag tackar för dragningen.

Det här är otroligt relevant. Vi nås ofta av olika nyheter och skandaler om hur företag utger sig för att ha ett ambitiöst klimatarbete som när det sedan granskas visar sig inte stämma. Det här är också otroligt viktigt för konsumenternas rättigheter och för att stärka förtroendet. När olika företag säger sig jobba med klimat ska man veta att det faktiskt håller.

Vi i Miljöpartiet är kritiska till de förenklade förfarandena som ersätter förhandsgodkännande. Däremot tycker vi att det inte ska vara för långa verifieringsprocesser, och det är bra om det går att hålla ned dem. Därför har vi stöttat en position om att processerna ska ta max 30 dagar och att företagen ska få en uppskattning av hur lång tid som verifieringen tar vid en inlämnad ansökan. Men vi menar att det är en miss om man vill göra ett undantag för mikroföretag. De kan också utsätta konsumenter för vilseledande påståenden om klimat – oavsett storleken på företagen. Vi tycker att en bättre väg skulle vara att erbjuda stöd och utbildning i styrkandet av gröna påståenden.

Jag vill gärna höra hur miljöministern resonerar om mikroföretagen och den avvägning regeringen har gjort då även små företag kan stå för klimatbluffar.

Anf. 15 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag tänkte också säga något om mikroföretag, så jag kan avvakta.

Anf. 16 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Vår bedömning är att förslaget i olika delar kommer att försvåra hanteringen av implementeringen för mikroföretag. Vi vill inte att förslaget påverkar marknaden så att stora etablerade företag med stora ekonomiska möjligheter kan sköta implementeringen på ett bra sätt och därmed marknadsföra som gröna och hållbara medan mikroföretag inte klarar av detta förfarande. Vi anser att förslaget så som det är utformat nu skulle kunna leda till att de stora företagen klarar av detta men att mikroföretag inte kan marknadsföra sig eftersom det skulle bli för stora konsekvenser om de inte lever upp till ställda krav och annat. Vi ser ett stort behov utifrån hur Sverige och svensk marknad ser ut och hur svenska företag ska kunna implementera detta att fortsätta att verka för att mikroföretag får en annan form av detta förslag.

Men som jag nämnde tidigare har Sverige inte fått gehör för detta än, så som förslaget är utformat nu är det kanske till er fördel och i enlighet med er ståndpunkt.

Anf. 17 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för svaret på Rebecka Le Moines fråga.

Jag förstår hur regeringen tänker, men jag tycker också att det är väldigt viktigt att alla företag omfattas av detta. Därför är mitt förslag att det andra

stycket i regeringens förslag till ståndpunkt stryks, alltså det stycke som handlar om mikroföretag.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Ska jag betrakta detta som en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet?

Anf. 19 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Det går bra att betrakta det som en avvikande ståndpunkt om statsrådet avvisar mitt förslag.

Anf. 20 MARTIN KINNUNEN (SD):

Ordförande! Sverigedemokraterna har inga synpunkter på ståndpunkten men vill få fört till protokollet att vi i grunden tycker att detta är en olycklig reglering som riskerar att leda till att företag inte arbetar med klimat- och hållbarhetsfrågor på grund av just regelkrångel, administrativa kostnader och så vidare. Men Sverige har ändå en bra förhandlingsposition där man jobbar för att undanta de minsta företagen.

Anf. 21 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Miljöpartiet stöder Vänsterpartiets förslag att stryka det andra stycket.

Jag tackar miljöministern för redogörelsen av resonemanget, och jag förstår intentionen att mikroföretag och små företag inte ska missgynnas i lagstiftningen. Men jag tycker att det är olyckligt att göra skillnad gentemot konsumenterna med vad de kan känna sig trygga med eller inte. I detta fall bör man i högre grad ta konsumenternas perspektiv i beaktande.

Det vore fördelaktigt att stryka det andra stycket, så som Vänsterpartiet har yrkat på. Men om det inte tillgodoses ansluter sig Miljöpartiet till Vänsterpartiets avvikande ståndpunkt.

Anf. 22 JYTTE GUTELAND (S):

Fru ordförande! Vi socialdemokrater ställde frågor vid miljö- och jordbruksutskottets möte och kände oss tillfreds där. Jag vill dock få fört till protokollet att det är en viktig lagstiftning och att vi tycker att regeringen har balanserat detta bra. Vi lever ju i en tid då ännu fler företag kommer att vilja sälja varor med hjälp av att visa upp sin miljöpåverkan, och på senare tid har vi sett att företag tar i på ett sätt som inte stämmer med verkligheten. Detta kommer alltså bara bli viktigare och viktigare, så vi vill uttrycka stöd för denna förändring i den framtida lagstiftningen.

Anf. 23 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru ordförande! Jag kan kort nämna att många delar av det som nämnts är sådant som regeringen har tagit i beaktande. Vi har försökt hitta en sund balans mellan vad mikroföretag faktiskt kan leva upp till och vad som skulle vara en alltför kraftig påverkan på deras möjlighet att verka på samma grunder som andra företag. Vi ser också att det ur konsumentperspektiv finns ett behov av att stärka konsumentens rätt att förstå vad företagen menar när de marknadsför sig på det sätt som de numera i hög utsträckning gör. Men det kan inte vara ett förslag som det Sverigedemokraternas Mar-

tin Kinnunen tar upp som innebär en administrativ börda och ett krångel som gör att företagen i stället inte alls marknadsför fördelarna med sin verksamhet ur ett hållbarhetsperspektiv. Allt detta är aspekter som har vägts in i förhandlingarna.

Även om regeringen inte är helt nöjd med utfallet i rådet ser vi som sagt att kommissionen och parlamentet i vissa delar har samma ståndpunkt som vi försöker föra fram här. Därmed finns goda grunder för Sverige att även fortsatt påverka i rätt riktning, och det är det vi hoppas på.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande mening från Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Slutsatser om det åttonde miljöhandlingsprogrammet. Det är ett godkännande och en beslutspunkt.

Anf. 25 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru ordförande! På rådsmötet ska ministrarna anta rådsslutsatser som EU:s åttonde miljöhandlingsprogram. EU:s miljöpolitik har sedan mitten av 1970-talet vägletts av handlingsprogram som definierar ett antal prioriterade mål, och dessa mål ska uppnås inom en bestämd tidsram. EU:s åttonde miljöhandlingsprogram trädde i kraft 2022 och innehåller sex tematiska mål som ska uppnås till 2030.

I mars i år presenterade kommissionen en halvtidsrapport om programmet, och det belgiska ordförandeskapet presenterade den 4 april ett första utkast till rådsslutsatser som svar på den rapporten. Slutsatserna är indelade i sex avsnitt: klimatbegränsning, klimatrisker och resiliens, cirkulär ekonomi, nollföroreningar, natur och biologisk mångfald samt möjliggörande villkor.

Regeringen välkomnar rådsslutsatserna om det åttonde miljöhandlingsprogrammet, som signalerar vikten av att den gröna omställningen förblir central i EU-samarbetet. Regeringen välkomnar att cirkulär ekonomi har fått en betydande roll i rådsslutsatserna. Regeringen har bland annat verkat för och fått gehör för skrivningar om den cirkulära ekonomins betydelse för våra klimatmål och vikten av att genomföra kemikaliestrategin och adressera bakomliggande faktorer i den linjära ekonomin. Regeringen välkomnar också skrivningarna i rådsslutsatserna om ett effektivt genomförande av den lagstiftning och de åtaganden som har tagits fram inom ramen för den gröna given och som krävs för att stötta den gröna omställningen, till exempel Fit for 55.

Anf. 26 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Jag tackar ministern för dragningen.

Det här är sex otroligt viktiga punkter, och det är välkommet att regeringen betonar vissa saker som Miljöpartiet också tycker är jätteviktiga, till exempel cirkulär ekonomi och kemikaliestrategin. Något som inte lyfts fram är den femte punkten, som handlar om natur, biologisk mångfald och restaurering. Det tycker vi är beklagligt men kanske inte så förvånande om det är så att regeringen har en annan drivkraft i frågan, nämligen att se till att en lagstiftning och restaurering inte kommer på plats. Vi hoppas dock att alla sex punkter, inklusive restaurering, är något regeringen kan jobba aktivt vidare med.

Anf. 27 JYTTE GUTELAND (S):

Fru ordförande! Jag vill även här markera vikten av arbetet med Green Deal, Fit for 55 och cirkulär ekonomi och välkomnar regeringens ståndpunkt i detta arbete. Låt mig betona att dessa rådsslutsatser är viktiga i den tid vi lever i och markera att Socialdemokraterna också tror på den fortsatta omställningen och på att EU fortsätter att ha en ledande roll kommande mandatperiod.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Meddelande om Europeiska unionens klimatmål för 2040. Det är en riktlinjedebatt och en diskussionspunkt.

Anf. 29 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru ordförande! På miljörådet den 17 juni väntar en riktlinjedebatt om kommissionens meddelande om EU:s kommande klimatmål för 2040. Till rådsrådet har det belgiska ordförandeskapet tagit fram ett diskussionsunderlag med frågor, och dessa frågor handlar bland annat om hur EU:s klimatramverk efter 2030 bör utformas för att bidra till en konkurrenskraftig klimatomställning och på vilket sätt ramverket bör beakta åtgärder på efterfrågesidan, till exempel cirkulär ekonomi.

Regeringen välkomnar kommissionens meddelande och att processen för att anta ett klimatmål för 2040 nu är inledd men konstaterar att det faktiska lagförslaget kommer först efter att en ny kommission har tillträtt.

Sverige driver en ambitiös klimat- och miljöpolitik, och regeringen välkomnar därför ett klimatmål för EU till 2040 som skapar förutsättningar för en samhällsekonomiskt effektiv bana mot klimatneutralitet inom unionen till 2050 där både Sveriges och EU:s konkurrenskraft stärks.

Regeringen konstaterar att en målnivå enligt kommissionens rekommendation sannolikt ökar Sveriges förutsättningar att nå det nationella klimatmålet om nettonoll till 2045 på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt. Dessa förutsättningar beror i hög grad på hur EU:s kommande klimatramverk utformas, och regeringen avser därför att ytterligare analysera hur ramverket kan utformas på ett sätt som bidrar till en samhällsekonomiskt effektiv uppfyllelse av klimatmålen.

Det kommande målet behöver vara baserat på bästa tillgängliga vetenskap och vara i linje med Parisavtalet 1,5-gradersmål. Regeringen bedömer att ett EU-mål och ett nationellt fastställt bidrag till Parisavtalet, NDC, som ligger i linje med en ambitiös klimatpolitik ökar våra möjligheter att påverka andra stora utsläppare att ställa om och därmed bidra till att höja den globala ambitionsnivån i klimatfrågan.

Regeringen analyserar fortsatt konsekvenserna av kommissionens rekommenderade målnivå och har således inte tagit ställning i frågan om vilken målnivå som bedöms lämplig.

Regeringen anser att det kommande ramverket behöver ha stort fokus på kostnadseffektivitet, konkurrenskraft och minskad detaljreglering för hur utsläppsreduktionen ska uppnås i respektive land och i energipolitiken.

I övrigt hänvisar jag till den skriftliga ståndpunkten i den kommenterade dagordningen.

Här är Socialdemokraterna mer kritiska. Vi upplever att detta framför allt kommer att vara en diskussion om målet inför 2040, och vi upplever att man i regeringens ståndpunkt fokuserar mer på fråga två och inte på målfrågan. Vi tycker att det är ordrikt, och även om det finns mycket i ståndpunkten vi kan hålla med om och ansluta oss till tror vi att man lite grann slår in öppna dörrar i flera av texterna medan den springande punkten är vilken målsättningen till 2040 ska vara.

Vid tidigare tillfällen har statsrådet sagt att det kan vara en strategi att avvakta detta. Det är klart att man i förhandlingar där det finns ge-och-ta-frågor kan vänta för att se hur mycket man kan få i en diskussion, men här handlar det om att Sverige borde lägga sig i en klunga av länder som driver på för en ambition. Det kan därför inte anses vara särskilt strategiskt att avvakta med att visa upp vilken ambition Sverige står för.

Det finns fler skäl än detta, det strategiska, till att vi socialdemokrater tycker att det är märkligt att Sverige inte visar korten. Det handlar bland annat om vårt eget nettonollmål till 2045. Det skulle vara välbehövligt för Sverige att EU lägger sig på en bra målbana åren innan. Det skulle hjälpa utvecklingen och därmed också stötta den ambitiösa hållning som Sverige har till 2045. Det är helt enkelt bättre att alla är med på det här.

Att alla är med är också vårt tredje argument för att man bör visa korten och lägga sig på kommissionens linje, alltså scenario tre. Vi har själva för övrigt sagt 95 procent. Det handlar också om hur vi ska klara Parisavtalet om vi inte visar korten och höjer ambitionen till 2040. Kommissionen själv rekommenderar ju ett lägre mål i spannet av målbana tre med motiveringen att det är det mål som skulle ge EU bäst möjlighet att uppfylla sina åtaganden under Parisavtalet samtidigt som det skapar en samhällsekonomiskt effektiv bana mot klimatneutralitet för hela EU till 2050. Då vill jag bara inskräpa att vi – om vi ska ligga på nettonoll till 2045 – är ett av de länder som har absolut störst behov av att man klarar av scenario tre till 2040.

Av alla de här skälen – att det är bättre för Sverige och vårt eget mål, att det är strategiskt att vara med och leda utvecklingen dit där vi ändå borde landa och att det behövs för att över huvud taget kunna leva upp till Parisavtalet – bör vi landa vid ungefär 95 procent till 2040. Hela oppositionen har varit tydlig och enig om detta. Ändå vill inte SD och regeringen att Sverige ska höra till de ledande medlemsländerna här.

Jag och vi socialdemokrater vet att det kan tyckas som att det viktiga inte är målsättningar utan konkreta förslag om hur man ska jobba i olika sektorer. Men faktum är att det är de här målsättningarna som styr vad som ska levereras i alla sektorer. De leder utvecklingen för inte bara en sektor utan hela samhället. Därför är de här procentdiskussionerna helt avgörande.

Vi i Sverige missar en chans om vi lägger oss väldigt sent i den här diskussionen. Att visa upp detta och stötta kommissionen innebär också att vi visar ledarskap gentemot andra medlemsländer. Vi vet ju att de övriga medlemsländerna kan vara ganska konservativa i de här frågorna. Därför behövs det att Sverige verkligen tar steget. Detta kommer att bli oerhört svårt för kommissionen och parlamentet om man inte har några medlemsländer som visar upp sig. Varför då inte göra det från Sveriges

sida? Vi har ju alla egenintressen av att klara av detta.

Det här är en av de viktigaste diskussionerna i början av den här mandatperioden, och jag tycker att man skulle kunna lämna tjaftet åt sidan. Vi har enats i oppositionen. Sverige har allt att vinna på det här. Regeringen har också allt att vinna på det. Varför inte bara göra det och slippa en sådan diskussion, när det ändå är där vi borde landa? Det är ett krav och en uppmaning men också en vädjan: Ta det här ledarskapet nu!

Anf. 31 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för genomgången.

Vänsterpartiet har tidigare haft en avvikande ståndpunkt. Vi står i princip fast vid den. Jag tycker att Jytte Guteland hade många bra poänger i det hon sa, och jag kommer att lyssna på vad statsrådet svarar.

Regeringen framhåller i sitt förslag till ståndpunkt att Sverige bedriver en ambitiös klimat- och miljöpolitik, som statsrådet också sa. Det jag vill poängtera är att man när man nu inte vill ta ställning till procentsatser visar på motsatsen, precis som man faktiskt har gjort i den politik man har bedrivit under den här mandatperioden.

Precis som regeringen konstaterar kommer det faktiska lagförslaget först efter att en ny kommission har tillträtt. Då blir det extra viktigt att Sverige driver på för att vi på allvar ska ha en väldigt ambitiös klimat- och miljöpolitik och därmed också siffrsätta målen.

Från Vänsterpartiets sida menar vi att en målsättning om nollutsläpp till 2040 borde vara Sveriges förslag. Vi kan också kompromissa och föreslå näranollutsläpp om det innebär att vi kan få en majoritet i det här rummet i dag. Annars är det nollutsläpp till 2040 som vi föreslår.

Anf. 32 MALIN BJÖRK (C):

Mycket har redan sagts. Centerpartiet har en avvikande ståndpunkt sedan tidigare. I enlighet med det som framförts av tidigare talare från oppositionen är vi kritiska till det som regeringen har lagt fram, framför allt till att det inte läggs fram ett förslag om målnivå. Även jag vill framhålla hur viktigt det är.

Anf. 33 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Även vi i Miljöpartiet är till ingens förvåning kritiska till den svenska ståndpunkten. Det finns flera anledningar. Jag tycker att det är anmärkningsvärt att man upprepar att Sverige bedriver en ambitiös klimatpolitik. Det blir inte mer sant för att man upprepar samma ord flera gånger om. Det finns många utvärderingar som visar hur Sverige halkat efter på det här området sedan regeringsskiftet. Det ser vi inte minst nu när man inte har en tydlig målsättning gällande år 2040.

I stället finns i den svenska ståndpunkten en ton som handlar om att man måste utvärdera och vara på den säkra sidan och att det måste finnas en legitimitet. Man förutsätter en växande ekonomi. Skogen ska man avverka och skjutsa in till någon typ av process som ska ta bort fossila utsläpp, trots att vi vet att naturbaserade klimatlösningar är mycket effektivare. Skulle man på riktigt vara intresserad av effektiv miljöpolitik skulle man låta naturen göra jobbet med att hjälpa oss att tackla klimatkrisen. Då får man otroligt mycket mer effekt för de pengar man behöver lägga. Det kan handla om våtmarker. Det kan handla om att

bevara skogen och restaurera naturen. Sådana frågor har regeringen dock lagt kraft på att motverka.

Man skriver också en hel del om att man hoppas att ny teknik ska vara räddningen framöver. Vi ska komma ihåg att år 2040 inte är så långt borta. De tekniker som man pratar om och kärnkraften som man vurmar för kommer inte ens i regeringens mest innerliga önsketänk att vara på plats och kunna rädda oss från klimatkrisen. Om man har tagit ställning i klimatfrågan, är insatt, tar del av IPCC:s rapporter och vet vad Parisavtalet innebär kan man inte gömma sig bakom kärnkraft längre, utan då behöver man hitta effektiva åtgärder och en tydlig målsättning här och nu. Men det gör inte regeringen.

För oss är det viktigt med nettopositivitet till 2040. Vi skulle gärna se 95 procents utsläppsminskning, men de kvarvarande utsläppen måste vara mindre än kolsänkan. Att öka kolsänkan och satsa på naturbaserade klimatlösningar samtidigt som man sänker utsläppen tycker vi vore en väldigt bra inriktning för regeringen att anta.

Anf. 34 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru ordförande! Om du ursäktar kommer jag att ta mig tiden att svara på alla dessa frågor ordentligt.

Vi kan börja med det sistnämnda. Att regeringen skulle ha dragit ned och försvårat möjligheterna för naturbaserade lösningar som en väg för att klara av vår klimatutmaning i Sverige är ingenting annat än felaktigt. Aldrig någonsin har det funnits så mycket pengar för att återställa våtmarker i Sverige. Så är det tack vare den här regeringen. Det har aldrig någonsin funnits så mycket pengar för det arbetet. Regeringen gör en historisk satsning på just att återställa våtmarker som en naturbaserad lösning för att både värna den biologiska mångfalden och verka som en kolsänka. Jag måste till att börja med å det kraftigaste klargöra detta och påpeka att det som sades inte alls stämmer.

Just detta med kolsänkor blir mycket intressant när man diskuterar svensk skog, inte minst i Europeiska unionen. Det finns en förståelse för att vi i EU har väldigt mycket kraftfull lagstiftning för att fasa ut den fossila plasten och att all den här fossila plasten ska ersättas av andra typer av produkter. I stor utsträckning förväntar man sig att det är pappersmasseindustrin som ska leverera de produkterna.

Sverige är i stort behov av en växande bioekonomi och det inte bara för att Europa ska lyckas fasa ut sin fossila plast. Om man är intresserad av att skogen ska utgöra en kolsänka och är intresserad av inte endast miljöaspekten utan också klimataspekten vet man att det behövs växande skogar och att det är när träden är i sin mest växande fas som man sänker koldioxidutsläppen som allra mest. Är man intresserad av en kolsänka är det alltså en växande bioekonomi som man bör värna. Men det här är en politisk fråga, så det är inte särskilt förvånande att vissa partier väljer att inte ställa sig bakom den bilden utan menar att skogsindustrin tvärtom ska sakta ned för att vi ska klara av klimatmålen. Det kunde inte bli mer fel.

Rörande vetenskapen och huruvida man tagit del av IPCC:s modeller blir jag nödgad att påpeka att det inte finns någon bland IPCC:s senaste modeller som visar att man klarar av 1,5-gradersmålet utan kärnkraften. Tvärtom är man tydligare än någonsin med att vi behöver mer ren el – mer förnybart och mer kärnkraft – för att klara av 1,5-gradersmålet. Om någon

2023/24:41
14 juni

hittat en IPCC-modell som inte bekräftar den bilden skulle jag vara väldigt intresserad, för då är det någonting helt nytt för mig. Tar man del av IPCC:s rapporter och den samlade vetenskapen från FN:s sida ser man tvärtom att just den dogmatiska exkluderingen av kärnkraften är en väldigt farlig väg att gå om vi ska klara av klimatfrågan. Det är därför Sverige inte minst i arbetet med klimatrampverk och annat fortsatt pressar på för att energipolitiken inte ska begränsas av sådana ideologiska resonemang.

Socialdemokraternas Jytte Guteland framhåller att vi behöver lägga tjafset åt sidan. Då undrar jag lite vilket tjafs man refererar till. Det är inte tjafs som ligger till grund för Sveriges ståndpunkt, utan tjafs och diskussion är väl mest det som uppkommer i dialog med oppositionen här och i MJU i denna fråga.

I fråga om nivån för det här målet är det ett litet fåtal länder som har uttalat sig skarpt. Sverige tar frågan på allvar och tycker att vi fortfarande är tidigt i processen. Det här handlar alltså om ett förslag som troligen tidigast läggs fram i början av 2025 eller några månader efter att den nya kommissionen tillträtt.

Sverige välkomnar att det här målet tas fram och att det håller en hög ambition och ligger i linje med vetenskap. På olika sätt går vi i rätt riktning i klungan med ambitiösa länder. Men vi menar också att det är viktigare att det blir rätt än att det går fort. Vi vill ta ansvar i de här frågorna på ett seriöst sätt. Man kan inte endast tala om höga målnivåer. Att man vill ha 95, 98 eller 99 procent låter jättebra och ambitiöst. Men frågan är huruvida man faktiskt ger EU:s medlemsländer möjligheter att klara av det här och har svaren på hur vi ska leva upp till sådana nivåer. Vi vet att även oppositionen sitter med frågor som saknar svar, exempelvis hur man ska klara av den kraftiga omställningen i transportsektorn. Jag tycker därför att det vore önskvärt att visa på mer seriositet inte bara gällande vilka målnivåer man önskar utan även gällande en balanserad bild av hur vi ska klara av det vi åtar oss.

Det är det som ligger till grund för regeringens ståndpunkt. Vi ser att den här frågan behöver fortsätta att analyseras. Vi ser att Sverige fortsatt behöver föra fram en bättre och öppnare syn på energipolitiken, och vi anser att exempelvis ramverket behöver utformas på ett sätt som bidrar till att EU på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt klarar av det här.

Därför välkomnar vi att orden om konkurrenskraft i högre utsträckning får ta plats i de här frågorna, någonting som inte minst Sverige lade grunden för under vårt ordförandeskap. Vi vet ju att Europa måste visa att vår ekonomi växer och att vår tillväxt ökar, inte *trots att* vi ställer om utan *för att* vi ställer om, eftersom klimatfrågan är en global fråga och kräver att fler delar av världen tar rygg på EU och minskar sina utsläpp.

Vi menar att detta är en fråga med väldigt stora konsekvenser för EU och Sverige som, om vi sköter den rätt, kan bidra till det globala arbetet. Vi välkomnar att kommissionen plockar fram de här 2040-målen, och vi välkomnar en hög ambitionsnivå som ligger i linje med vetenskap och evidens som vi har kring hur målnivåer ska sättas.

Vi ser fram emot att fortsätta att arbeta vidare med den här frågan, och vi menar att det strategiska inflytandet kommer att bli störst med väl underbyggda ståndpunkter om innehållet i både ramverket och kring målnivå, eftersom det kvarstår många frågor som inte är utlösta i detta.

Vi befinner oss på ett tidigt stadium, och jag är övertygad om att Sveriges starka roll som ett ambitiöst land som också tar hänsyn inte minst till en konkurrenskraftig ekonomi stärks av att vi intar den här positionen.

2023/24:41
14 juni

Anf. 35 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Jag ska försöka att framföra min åsikt utan att konfliktnivån höjs ytterligare. Tanken med att vi politiker sitter här och har samråd är ju ändå att vi ska kunna yttra våra ståndpunkter utan att de för den sakens skull förminskas till "tjafs".

Med det sagt stämmer det inte att det bara är växande skogar som har klimatnytta. Om man tänker sig en liten planta och ett stort träd är det det stora trädet som har mer koldioxid bundet i sig, men också i marken. Skogsindustrin och LRF brukar inte i möten med politiker vara så noga med att påpeka och visa på det markbundna kolet, vilket är unikt för de boreala skogarna.

Om regeringen vore seriös inom miljöarbetet och pratade om naturrestaurering och naturbaserade klimatlösningar som ett sätt att tackla klimatkrisen vore det otroligt effektivt att inte fortsätta skövlingen av Sveriges Amazonas så som man nu gör, eftersom det inte finns någon väg för alla de markägare som vill skydda sin skog och bidra till att tackla klimatkrisen. De står i kö, en kö som förlängs år efter år på grund av att regeringen just har dragit ned på anslaget Skydd av värdefull natur.

Det här är mycket olyckligt för alla de markägare, och de är många, som vill bidra till att tackla klimatkrisen genom Sveriges motsvarighet till Amazonas, där skogen har en oerhört stor del av kolsänkan. Detta är inte för att de växer väldigt snabbt utan för att de har fått stå och utgöra sin ekologiska funktion under årtusenden.

Det här är alltså tusenåriga ekosystem som nu skövlas, och regeringen gör ingenting för att agera mot detta. Ska man prata effektiv miljöpolitik är det bättre att förhindra de utsläpp som sker när man skövlar tusenåriga ekosystem snarare än att restaurera det som redan är trasigt. Det vore ett väldigt effektivt spenderande av skattemedel, om man skulle vara seriös på den punkten.

Sedan är det inte riktigt som miljöministern framför här att kärnkraften är en nödvändig rekommendation enligt IPCC. Det finns med i flera prognoser där man visar på varierande grad av inblandning av kärnkraft, men det finns inte som en rekommendation för att klara 1,5-gradersmålet; detta är en frisk tolkning från miljöministern sida.

Återigen vill vi trycka på vikten av att ha en konkretiserad målsättning, och jag hoppas att regeringen ändå tar in att det är en enad opposition som efterlyser detta för att Sverige faktiskt ska kunna ha någon typ av klimatanseende internationellt. Där har man halkat efter, oavsett hur många gånger miljöministern och regeringen upprepar att man bedriver en ambitiös klimatpolitik. Det blir nästan pinsamt i kontrast till den track record som man har och det som man har skurit ned på hittills under regeringsperioden.

Anf. 36 JYTTE GUTELAND (S):

Fru ordförande! Tack, ministern, för redogörelsen!

Vi håller fast vid vår ambition och det som vi har uttryckt tidigare tillsammans med övriga oppositionen. Vi tycker att det blir otydligt hur

regeringen resonerar. Man säger att Sverige vill ta ett ledarskap och lägga sig för att klara de målsättningar vi har, och regeringen har också flera gånger uttryckt att nettonoll till 2045 är viktigt.

Då är det faktiskt fem år kvar – det är väldigt, väldigt kort tid, och därför skulle det vara behjälpligt att hamna på en målbana och ett mål till 2040 som hjälper Sverige att klara sin ambition till 2045. Därför blir det svårt att förstå varför det här inte är ett naturligt steg för den svenska regeringen.

Det är också svårt att förstå hur argumentationen så mycket landar vid att det som kommissionen har i sitt scenario 3 är det rimliga och att man ändå inte vill ta steget fullt ut och säga att man stöttar en målsättning mellan 90 och 95 procent, som ju kommissionen ändå beskriver fördelarna av. Det är alltså flera delar här som vi upplever inte hänger ihop.

Det spelar liksom ingen roll hur mycket man argumenterar och använder retorik om inte verkligheten landar där den bör för att man ska klara av stora och viktiga omställningar i samhällen i den tid vi lever i. Det här är på riktigt; det är inte en retorikövning på något av våra partiers högkvarter, utan det här handlar om verkligheten. Det kommer liksom inte att bli bättre för att man kan argumentera i en riktning här och klara av en annan debatt där om allt detta krockar.

Om Sverige vill vara ambitiöst och ta ledarskapet och om man vill få den här teknikomställningen måste det vara tydligt. Näringslivet skriker efter tydlighet, och just nu är det väldigt otydligt.

Anf. 37 MARTIN KINNUNEN (SD):

Ordförande! Från Sverigedemokraternas sida tycker vi att det här är en bra och ansvarsfull position. Det är väntat att oppositionen har mer av ett plakatpolitiskt angreppssätt.

Procentsiffran är ju en del av en helhet. Sveriges och Europas möjligheter beror, som vi ser det, på hur hela regelverket, helheten, utformas. Våra möjligheter att ställa om beror exempelvis på om vi kan ta till vara den växande bioekonomin, och då är LULUCF väldigt relevant.

Hur procentmålet slår mot de svenska möjligheterna att nå vårt mål beror även på ansvarsfördelningsförordningen, exempelvis. Det kan hända att den kommer att styra mot ett helt annat mål än vad det svenska målet är, och om nu ansvarsfördelningen kommer att styra mot ett väsentligt lägre mål är det i så fall viktigt att övervaka. Så är det ju i dag. Sverige har fått väldigt mycket högre krav på sig än andra länder, och det kan hända att det inte alls synkar med de svenska målen.

Jag tror därför att det är viktigt att bibehålla en helhet. Vi kan också konstatera att de flesta länderna har haft den strategin i förhandlingarna, så från Sverigedemokraternas sida tycker vi att det här är en bra standpunkt.

Anf. 38 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Tack, ordförande, och tack, statsrådet, för redogörelsen och svaren!

Jag instämmer inte, men jag kommer inte att gå i polemik. Jag tycker att Rebecka Le Moine och Jytte Guteland har framfört bra kritik.

Jag kan konstatera att jag fortfarande inte tycker att Sverige driver en ambitiös klimat- och miljöpolitik; vi kan ju se att Sverige inte ens når EU:s mål. Jag kan också konstatera att Sverige nu tenderar att driva lägre mål

inom EU, kanske för att Sverige ska komma bättre ut och lyckas nå målen genom att sänka dem för EU:s del.

Jag vill också trycka på det jag tidigare sa, nämligen att när vi har en ny kommission och ett nytt parlament och det här nu kommer att beslutas så är det otroligt viktigt att Sverige driver på för väldigt starka mål.

Jag öppnade för att Vänsterpartiet skulle kunna diskutera en procentsats till 2040 som inte fullt ut landar i nettonoll. Jag konstaterar att statsrådet inte öppnade för att vi skulle hitta en sådan kompromiss, och därför står jag, som jag tidigare har sagt, kvar vid vår tidigare avvikande ståndpunkt med den skärpningen att vi vill nå nettonoll till 2040.

Anf. 39 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

För att inte ytterligare förlänga diskussionen kan jag bara rakt konstatera att det är komplett felaktigt att Sverige på något sätt skulle ha drivit en sänkning av EU:s klimatmål. Sverige har inte på något sätt drivit att EU ska minska sin ambitionsnivå, att EU ska ändra eller sänka sin klimatpolitik.

Regeringen har tvärtom ansträngt sig extremt hårt för att gå i mål med den klimatpolitik som har plockats fram under det senaste decenniet. Det här är ett väldigt stort steg. Det är ett stort paket av en massa klimatpolitik som under år har manglats fram, där flera svenska regeringar har bidragit till att det här blir ett bra arbete.

Att fara med påståenden om att Sverige driver en sänkning av målen i EU är bara helt felaktigt. Jag kan bara beklaga att man väljer att polarisera ytterligare i frågan genom att ta en diskussion om hur EU ska lägga sig tio år innan man ska ha nått noll och fara med påståenden om att det är mindre pengar till naturbaserade lösningar i Sverige och att Sverige arbetar för att sänka EU:s klimatmål. Jag kan bara beklaga detta.

Här dyker regeringen upp för att förankra Sveriges ståndpunkt, fru ordförande, som är att vi välkomnar detta. Vi välkomnar att kommissionen driver på för att EU fortsatt ska ha en kraftfull och ambitiös klimatpolitik, att vi ska ha ett mål som ligger i linje med det som evidens och vetenskap visar på och att vi ska se till att vi klarar av det här i hela unionen på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt för att stärka vår ekonomi och få andra delar av världen att följa efter.

Jag ser fram emot att åka till nästa miljöråd och förankra regeringens ståndpunkter i hur EU:s klimatpolitik ytterligare kan stärkas och utvecklas.

Anf. 40 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Även vi i Miljöpartiet tvingas stå fast vid den avvikande ståndpunkten trots att det kanske inte hade varit så svårt för regeringen, om man vill att ord som "ambitiös klimatpolitik" skulle få en verkan, att faktiskt ställa sig bakom det som vi har anfört både i miljö- och jordbruksutskottet och här i EU-nämnden, det vill säga att man ska ha ett tydligt mål som vi tycker ska vara så nära nettonoll som det bara är möjligt och att man sedan ska komplettera med att se till att naturen binder in, att vi får en större kolinlagring i våra skogar, till exempel. Regeringen vill gärna prata om våtmarker men bortser ofta från skogarna.

Vi står bakom den tidigare aviserade avvikande ståndpunkten.

2023/24:41
14 juni

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Jag har uppfattat att det finns avvikande meningar anmälda från V, C, MP och S, där alla vill ha en mer konkretiserad målnivå. Däremot har man kanske lite olika målnivåer som man faller tillbaka på. Jag uppfattar därför att det är oliklydande avvikande meningar.

(MATILDA ERNKRANS (S): Jag uppfattade att alla tycker minst 95 procent till 2040.)

Ja, och sedan vill några gå lite längre.

Anf. 42 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

För att förtydliga sa jag att vi är beredda att kompromissa för att hitta så nära noll som möjligt, vilket ju är en gemensam ståndpunkt för oss alla, och att det står nära noll i den avvikande ståndpunkt som vi hade förra gången och som jag hänvisar till. Kan vi inte mötas och hitta ett siffersatt nära noll, då är vår utgångspunkt att det ska vara nettonoll. Men vi är beredda att kompromissa för att hitta så nära noll som möjligt, vilket stämmer överens med hela oppositionen.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Jag uppfattar att det i så fall är gemensamt från S, V, C och MP om 95 procent.

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande mening anmäld från V, C, MP och S.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Meddelande om hanteringen av klimatriskerna. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 44 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru ordförande! Kommissionen presenterade meddelandet om klimatrisker den 12 mars 2024. Meddelandet är ett svar på den första europeiska klimat- och sårbarhetsanalys som gjorts på EU-nivå.

Meddelandet är inte ett lagförslag, och det finns inget förslag från den nuvarande kommissionen om hur meddelandet ska tas vidare. På miljørådets möte kommer ett åsiktsutbyte om frågan att äga rum.

Regeringen välkomnar kommissionens meddelande. Regeringen välkomnar att kommissionen för en dialog med medlemsstater och intressenter i det fortsatta arbetet. Åtgärder för att minska klimatrelaterade risker bör i första hand hanteras av dem som är berörda och ansvariga i enlighet med närhetsprincipen.

Regeringen välkomnar kommissionens fokus på de tematiska områdena ekosystem, hälsa, vatten, livsmedel, infrastruktur och byggnader samt ekonomi.

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då går vi till dagordningspunkt 9, Övriga frågor. Är det någon övrig fråga som statsrådet vill beröra?

Anf. 46 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L):
Nej.

2023/24:41
14 juni

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi statsrådet så mycket för dagens samråd och önskar er alla en fortsatt trevlig dag.

§ 2 Sysselsättningsfrågor, socialpolitiska frågor samt hälso- och sjukvårdsfrågor

Statsrådet Acko Ankarberg Johansson

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 30 november 2023

**Återrapport från informellt ministermöte den 23–24 april 2024
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor 20–21 juni 2024**

Anf. 48 ORDFÖRANDEN:

Då hälsar vi statsrådet Acko Ankarberg Johansson med medarbetare varmt välkomna.

Vi börjar med återrapport från möte i rådet den 30 november och informellt möte den 23–24 april. Vill statsrådet tillägga något muntligen till återrapporterna?

Anf. 49 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Fru ordförande! Tack för möjligheten att vara här!

Ni har ju sett den skriftliga rapporten. Jag svarar självklart gärna på frågor om det är så.

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

Jag ser inga frågor. Vi kan gå över till information och samråd, och vi börjar med dagordningspunkt 16, Läkemedelspaketet.

Anf. 51 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Fru ordförande! Jag börjar med att redogöra för läget i förhandlingarna och fortsätter sedan med information om riktlinjedebatten med förslag till svensk inriktning.

Det belgiska ordförandeskapet kommer att presentera en lägesrapport vid Epscos möte om hur förhandlingarna kring nya regler för läkemedel fortskridit. Socialutskottet har informerats löpande om förhandlingsarbetet, men jag vill gärna nämna något om förhandlingarna så här långt för er ledamöter i EU-nämnden.

Kommissionen presenterade sitt förslag till en revidering av läkemedelslagstiftningen i form av ett paket – läkemedelspaketet, brukar man kalla det – den 26 april förra året.

Förslaget syftar till följande fyra huvudmål:

- säkerställa att alla patienter i EU får snabb och rättvis tillgång till säkra och effektiva läkemedel till rimligt pris
- förbättra försörjningstryggheten och säkerställa att patienter alltid har tillgång till läkemedel, oavsett var i EU de bor
- erbjuda en attraktiv innovations- och konkurrenskraftsvänlig miljö för forskning, utveckling och produktion av läkemedel i Europa
- göra läkemedel mer miljömässigt hållbara.

Regeringen överlade med socialutskottet den 24 oktober.

Förhandlingarna i rådet har kommit igång ordentligt först under det belgiska ordförandeskapet. Det var få möten under det spanska ordförandeskapet.

Inom ramen för sitt ordförandeskap har Belgien genomfört 19 rådsarbetsgruppsmöten, och ett flertal av dessa har rört bristsituationen och försörjningstrygghet. Med detta avses både regler som syftar till att hindra att brist på läkemedel uppstår och regler för hur effekterna av brister ska mildras.

I slutet av maj diskuterades denna del av läkemedelspaketet för sista gången under det belgiska ordförandeskapet. Samtidigt kommer vi att behöva återkomma till flera av dessa artiklar längre fram.

Vid de mötestillfällen som kvarstår innan det ungerska ordförandeskapet tar över i juli väntas fokus ligga på regler som gäller för godkännande av läkemedel.

En fråga som varit mycket viktig för Sverige är att läkemedelsföretagen själva ska kunna välja hur de organiserar sina leveranser av läkemedel till apoteken och sjukvården. I denna del har Sverige fått gehör för sina synpunkter.

En annan fråga i vilken Sverige varit aktivt berör frågan om att dela känslig information om läkemedelsförsörjning. Där finns nu förslag om ett undantag från att dela känslig information som har betydelse för civil beredskap, rikets säkerhet och det militära området.

Jag vill också nämna frågan om vilka krav som ska ställas på företag i fråga om förebyggande planer, så kallade bristplaner. Jag vill gärna nämna det engelska uttrycket, för ni kommer säkert att höra det mycket framöver: shortage prevention plans eller SPP. De syftar till att säkerställa att läkemedelsföretagen har beredskap i de fall det uppstår brist på ett läkemedel.

Sverige har förespråkat en lösning där samtliga läkemedel omfattas eftersom det är svårt att på förhand veta om brist kan uppstå.

I det senaste förslag som rådet diskuterat är utgångspunkten att företagen ska vara skyldiga att ha en plan för de läkemedel som finns upptagna på den gemensamma EU-förteckningen över kritiska läkemedel. Utöver detta föreslås att de olika läkemedelsmyndigheterna i EU ska ha möjlighet att begära att läkemedelsföretagen upprättar en sådan bristplan om detta är motiverat utifrån folkhälsoskäl.

Sammanfattningsvis har de kompromissförslag som ordförandeskapet tagit fram under våren gått åt rätt håll, men flera centrala frågor är ännu inte lösta för att regleringen av området ska bli rättsligt säker, effektiv och praktiskt tillämpbar.

Mot bakgrund av detta kommer jag i de kommande förhandlingarna, som kommer att ledas av det ungerska ordförandeskapet, att vara tydlig med att det måste finnas möjlighet att återkomma i de artiklar där arbete återstår. Detta rör exempelvis frågan om bristplaner och kommissionens roll vid störningar i läkemedelsförsörjningen.

Europaparlamentet antog sin ståndpunkt om EU:s läkemedelslagstiftning den 10 april. Det kommer att vara en riktlinjedebatt om läkemedelslagstiftningen vid rådsmötet, och diskussionen fokuserar på incitamentssystemen inom det föreslagna läkemedelspaketet i syfte att hitta en väg framåt för att nå en överenskommelse i rådet.

Ledamöterna ska få del av det underlag som ligger till grund för diskussionen. I detta underlag föreslås olika modeller som syftar till att säkerställa att läkemedel lanseras i alla medlemsstater, vilket är en viktig fråga för flera medlemsstater. I underlaget finns även tre vägledande frågor som handlar om medlemsstaternas inställning till dataskyddet för nya läkemedel.

Jag ska kort beskriva det här med dataskydd.

Som ni vet måste de företag som tar fram nya läkemedel göra kliniska prövningar för att visa att nyttan av läkemedlet är större än risken. Dessa prövningar medför förstås en avsevärd investering. Till det ska läggas all tid då man har forskat innan man har fått fram de olika kandidaterna. De aktörer som tillverkar kopior av nya läkemedel kan då återropa de data som det forskande företaget har genererat.

För att säkerställa att de forskande företagen har möjlighet att återhämta en viss del av de investeringar som gjorts måste de kopierande företagen enligt dagens reglering dock vänta i minst tio år innan de kan börja konkurrera. Att jag säger tio år är för att vi har åtta år med uppgiftsskydd och sedan två år med marknadsskydd i dataskyddet. Det kanske är åtta år som har diskuterats mest i debatten, men sammantaget är det tio år som regleras.

I kommissionens förslag till nya regler ska två år av dataskyddsperioden villkoras av att läkemedlen lanseras i samtliga medlemsstater. Vidare föreslås att sex månader av denna period ska villkoras av att det rör sig om ett läkemedel som tillgodoser ett icke tillgodosett medicinskt behov.

Begreppet, som på engelska benämns unmet medical need, är svårdefinierat och kan betyda olika saker vid olika medicinska tillstånd och vårdsituationer. Den föreslagna definitionen är mycket snäv och syftar främst på allvarlig sjukdom där det saknas läkemedelsbehandling. Det kan också handla om att läkemedlet finns på marknaden men att inte alla patienter, exempelvis barn eller äldre, kan ta det.

Fråga a i det utskickade diskussionsunderlaget rör den övergripande principfrågan om nuvarande dataskydd ska ändras på så sätt att visst dataskydd görs beroende av om läkemedelsföretaget vidtar vissa åtgärder. I frågan ingår även att ta ställning till om ett särskilt register över beviljade skyddstider ska upprättas.

Fråga b rör den specifika frågan om två års villkorat dataskydd ska användas i syfte att säkerställa att alla medlemsstater får tillgång till nya läkemedel.

I diskussionsunderlaget anges tre alternativ, som alla innebär att dataskyddet villkoras av läkemedelsföretagens åtgärder i syfte att lansera sina produkter i samtliga medlemsstater.

Därutöver har det belgiska ordförandeskapet föreslagit ett fjärde alternativ där det saknas koppling mellan dataskyddet och de åtgärder som företagen vidtar i syfte att lansera sina läkemedel. Det förslaget, det fjärde, innebär i stället att läkemedelsföretagen ska ha skyldighet att ansöka om pris och subvention i de länder som vill det. Detta är en idé som återfinns i det förslag som Europaparlamentet enades om i april.

Fråga c handlar om huruvida kriteriet läkemedel som tillgodoser ett icke tillgodosett medicinskt behov, unmet medical need, ska införas som ett villkor för sex månaders dataskydd.

Jag kommer nu att redogöra för förslag till inriktning för Sveriges inlägg vid mötet.

Regeringen välkomnar det belgiska ordförandeskapets lägesrapport och att man tagit förhandlingarna framåt. Samtidigt är det viktigt att rådet ges möjlighet att återkomma till de artiklar som inte är färdigförhandlade.

Regeringens uppfattning är att förutsägbarhet är av stor vikt både för de forskande läkemedelsföretagen och generikaföretagen. Ett förutsebart regelverk är centralt för att de forskande läkemedelsföretagen ska våga investera i framtagandet av nya läkemedel.

Regeringens uppfattning är att kommissionens förslag att villkora dataskyddet av att läkemedelsföretagen vidtar vissa åtgärder skulle medföra alltför stora oförutsägheter både för de forskande läkemedelsföretagen och för de generikaföretag som återoppar redan inskickade data vid sin ansökningsprocess.

Mot denna bakgrund ser regeringen fördelar med det fjärde alternativ – alltså det som ligger nära Europaparlamentets förslag – som ordförandeskapet presenterat i det relevanta diskussionsunderlaget.

Regeringen anser vidare att dataskyddets längd inte ska vara beroende av bedömningskriterier av typen ”läkemedel som tillgodoser ett icke tillgodosett medicinskt behov”.

Regeringens inställning är sammanfattningsvis att dataskyddets nuvarande konstruktion ska bibehållas. Om det är möjligt att upprätta ett särskilt register över beviljade skyddstider är detta dock ett bra sätt att skapa större transparens för berörda aktörer.

Anf. 52 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag vill bara ställa ett par frågor.

Är det socialministerns bedömning att det som hon muntligt för fram här till EU-nämnden ligger inom ramen för den överlagda ståndpunkt som ni har med er från socialutskottet? Det är min första fråga.

Jag vill också ställa en kontrollfråga. I det skriftliga underlag vi fick hänvisar man till det här fjärde alternativet. De underlag vi har fått är ganska omfattande, och det är mycket lingo. Det är mycket man ska förstå, inte bara i ett svårt område utan också med underlag som är på engelska. Uppfattar jag statsrådet rätt att regeringen tycker att det fjärde alternativet – det som handlar om att man inte har en koppling mellan dataskydd och tillgänglighet utan i stället en skyldighet att ange pris och vad det nu är, subventioner, i de länder som är intresserade – är det som är regeringens förslag och som man kommer att fortsätta driva i förhandlingarna? I så fall – nu tittar jag lite på Anna Vikström också – tror jag att det är så som vi socialdemokrater också tycker.

Anf. 53 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Ordförande! Som jag sa är vår inställning – vilket vi haft information om många gånger i socialutskottet, där jag uppfattar samstämmighet – att nuvarande dataskydd ska behållas. Det är första beskedet.

Men nu måste vi förhandla och komma framåt, och utifrån de förslag som kommit fram tycker vi att det fjärde alternativet är det som är bäst både utifrån konstruktion och för att det ligger nära Europaparlamentets eniga förslag.

Jag tänker inte, och det vet ju utskottets ledamöter väl, berätta i vilken ordning vi tänker ta något. Men när man ska förhandla och komma framåt måste man lyssna in alla så att man kommer framåt, helt enkelt.

Det sämsta, vill jag säga, vore om vi går rakt av på kommissionens förslag. Vi måste hitta en ny kompromiss som är bättre för att tillförsäkra att det faktiskt på riktigt är konkurrenskraft i EU så att företag vill finnas här, både de forskande företagen och generikaföretagen.

Ståndpunkten är, som jag sa sammanfattningsvis, att vår hållning är att inte förändra dataskyddet. Men utifrån de kompromissförslag som är framlagda är det fjärde alternativet det som vi finner är mest tillämpligt utifrån både sakinnehåll och att det närmar sig Europaparlamentets förslag.

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 17, Slutsatser om den europeiska hälsounionens framtid. Det gäller godkännande och är en beslutspunkt.

Anf. 55 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Ordförande! På dagordningen står även godkännande av det belgiska ordförandeskapets förslag till rådsslutsatser om framtidens hälsounion. Ingen diskussion väntas om denna punkt.

Rådsslutsatserna har förhandlats fram i rådet vid sammanlagt fyra tillfällen. Överläggningar om svensk ståndpunkt ägde rum i socialutskottet den 2 maj. Information om utfallet av förhandlingarna har lämnats till utskottet den 28 maj.

Rådsslutsatserna tar sin utgångspunkt i covid-19-pandemin och Europas beredskap att hantera framtida hälsohot. Slutsatserna sträcker sig över flera olika områden såsom kompetensförsörjning och behov inom hälso- och sjukvården, förebyggandet av icke-smittsamma sjukdomar, arbetet mot antimikrobiell resistens, kliniska prövningar ur ett beredskapsperspektiv, förbättrad tillgång till läkemedel och medicinteknik och EU:s ramverk för styrning vid hälsokriser.

I förhandlingarna har Sverige bland annat verkat för att fördelningen av befogenheter ska respekteras och för att medlemsstaternas olika behov ska tas i beaktande. Från svensk sida har också förts fram att det är viktigt att rådsslutsatserna inte föregår den översyn av läkemedelslagstiftningen som pågår samt att befintliga strukturer och processer beaktas, exempelvis gällande lagerhållning.

Sverige har även gett stöd till ett tydligare klimatperspektiv i slutsatserna. Slutsatserna som rådet föreslås godkänna lyfter nu fram behovet av att skapa en gemensam agenda för klimat och hälsa mellan medlemsstaterna, utifrån ett One Health-perspektiv.

Regeringen avser att ställa sig bakom ett godkännande av rådsslutsatserna. Regeringen ser positivt på att det belgiska ordförandeskapet tar ett helhetsgrepp om frågorna om en gemensam hälsounion och välkomnar att rådsslutsatserna inbegriper såväl ett folkhälsoperspektiv som ett hälso- och sjukvårdsperspektiv.

Flera för Sverige viktiga frågor lyfts fram i rådsslutsatserna, såsom arbetet med prevention av icke-smittsamma sjukdomar och arbetet för att

motverka antimikrobiell resistens. Likaså är frågorna om beredskap och tillgång till läkemedel av stort värde för hela unionen.

I förslaget lyfts frågor om hur kliniska prövningar ska hanteras i ett beredskapssammanhang, vilket är värdefullt ur ett svenskt perspektiv. Regeringen värdesätter likaså kunskap om hur ett förändrat klimat påverkar människors mentala och fysiska hälsa, vilket kräver ändamålsenliga insatser.

För ståndpunkten i sin helhet hänvisar jag till den kommenterade dagordningen.

Anf. 56 ANNA VIKSTRÖM (S):

Ordförande! Tack, statsrådet, för dragningen! Vi hade en avvikande ståndpunkt i socialutskottet, men vi anser från Socialdemokraternas sida att dessa rådsslutsatser har förbättrats så tillvida att kopplingen mellan och uttrycken för hälsorisker, förebyggande arbete och klimatförändringar har blivit betydligt bättre. Vi vill därför stödja regeringens förslag till beslut om att godkänna rådsslutsatserna.

Anf. 57 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Även Vänsterpartiet hade en avvikande ståndpunkt i utskottet men tycker att förslaget till ståndpunkt nu har förändrats på ett sådant sätt att vi kan ställa oss bakom det.

Anf. 58 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Tack, statsrådet, för dragningen! Även vi i Miljöpartiet anser att den tidigare aviserade avvikande ståndpunkten är väl omhändertagen. Vi uppskattar verkligen detta från Miljöpartiets sida.

En sak som jag brukar ta tillfället i akt att lyfta är vikten av att när man pratar om hälsofrågor också ha en dialog med kollegor som jobbar med livsmedelspolitik och av att, i exempelvis den kommande CAP:en, inte riskera kommande zoonoser. Detta är något jag alltid brukar ta tillfället i akt att nämna, så jag gör det även denna gång men är mycket glad över den ståndpunkt som det redogjorts för.

Anf. 59 MALIN BJÖRK (C):

Även Centerpartiet hade en avvikande ståndpunkt, men det är glädjande att se att detta har tagits om hand.

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går över till dagordningspunkt 18, Rådets rekommendation om cancerformer som kan förebyggas genom vaccination. Det gäller antagande och är en beslutspunkt.

Anf. 61 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Fru ordförande! Rekommendationen består av förslag till åtgärder för EU:s medlemsstater att vidta för att höja vaccinationstäckningen mot HPV och hepatit B samt för att förbättra uppföljningen av täckningsgraderna. Förslaget är ett initiativ inom ramen för EU:s cancerplan.

Rådet väntas anta rekommendationerna vid mötet utan diskussion. Under processen i rådsarbetsgruppen under våren har endast mindre ändringar gjorts, och generellt kan sägas att medlemsstaterna är positivt inställda till rekommendationerna.

Den svenska ståndpunkten har varit att regeringen välkomnar att kommissionen har presenterat en rådsrekommendation om cancer som kan förebyggas genom vaccination och att prevention är ett område av stor vikt för att minska antalet cancerfall. Regeringen välkomnar också de höga ambitionerna och anser att det finns ett värde med högt satta mål.

En ytterligare ståndpunkt är att regeringen anser att det är av stor vikt att medlemsstaternas nationella kontext och behov ska vara utgångspunkten för vidare åtgärder för att öka täckningsgraden och stärka uppföljningen.

Från svensk sida har vi fått gehör för våra ståndpunkter, och det har i flera punkter lagts in en större flexibilitet för varje lands nationella kontext. Sverige har i dag en hög täckningsgrad för vaccin, och uppföljningsmöjligheten när det gäller vaccinationer är generellt god. Flera av de åtgärder som föreslås genom rekommendationen är i linje med det redan pågående nationella vaccinationsarbetet även om angreppssättet i vissa fall skiljer sig från hur vi gör det i Sverige.

Regeringen avser att ställa sig bakom antagandet av rådsrekommendationen. Regeringen välkomnar att kommissionen har presenterat en rådsrekommendation om cancer som kan förebyggas genom vaccination. Regeringen anser att prevention är ett område av stor vikt för att minska antalet cancerfall. Regeringen välkomnar de höga ambitioner som den föreslagna rådsrekommendationen innebär och inser att det finns ett värde i att ha högt satta mål. Regeringen anser att det är av stor vikt att medlemsstaternas nationella kontext och behov ska vara utgångspunkten för vidare åtgärder för att öka täckningsgraden och stärka uppföljningen.

Anf. 62 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går slutligen över till dagordningspunkt 19, Övriga frågor. Är det någon övrig fråga som statsrådet vill vidröra?

Anf. 63 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Fru ordförande! Jag vill bara nämna att vi inte har fått det fullständiga underlaget eller den reviderade dagordningen än. Men vi har fått underhandsuppgifter med information om punkter som tas upp från olika medlemsstater. Det handlar om dels marknadsföring av tobaks- och nikotinprodukter, dels hälsokrisen till följd av kriget i Gaza, dels hiv, dels uppbyggnad av läkemedelslager.

Vi vet något lite mer om läkemedel. Skulle det vid rådsmötet bli en bordsrunda om lagerhållning av läkemedel är det viktigt för oss att vi gör detta stegvis. Jag har många gånger lyft frågan med utskottet om att man inte kan göra det snabbt när vi samtidigt har en bristsituation; då skulle vi förvärra bristsituationen. Det handlar alltså om att göra det stegvis. Men det återstår att se var detta slutar. Som vanligt är det viktigt för oss att lyfta vikten av transparens från EU:s medlemsstaters sida om ambitioner och avsikter när det gäller dessa krav så att vi är överens om detta.

Anf. 64 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi statsrådet med medarbetare för dagens information och samråd och önskar en fortsatt trevlig dag!

2023/24:41

14 juni

§ 3 Sysselsättningsfrågor, socialpolitiska frågor samt hälso- och sjukvårdsfrågor

Arbetsmarknads- och integrationsminister Johan Pehrson

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 11 mars 2024

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 20–21 juni 2024

Anf. 65 ORDFÖRANDEN:

Då hälsar vi statsrådet Johan Pehrson och medarbetare varmt välkomna! Vi börjar med återrapporten. Vill statsrådet tillägga något muntligen? Nej.

Då går vi över till information och samråd, och vi börjar med dagordningspunkt 7.

Anf. 66 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Jag är här för att informera nämnden om det kommande Epscomötet. Jag ska som sades börja med dagordningspunkt 7 om den europeiska planeringsterminen. Den är, kan man säga, uppdelad i två underpunkter; jag börjar med punkt 7 a, som är en ren informationspunkt.

Här förväntas kommissionen presentera sitt så kallade vårpaket, som ska publiceras dagen före rådsmötet, den 19 juni. Vårpaketet kommer liksom alla andra år att innehålla bland annat förslag till landsspecifika rekommendationer, landsrapporter och förslag om att bibehålla eller revidera sysselsättningsriktlinjerna. Detta är som nämnts en informationspunkt. Behandling av förslagen kommer att ske vid senare rådsmöten.

Dagordningspunkt 7 b är en beslutspunkt. Rådet väntas godkänna ett yttrande från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd om social konvergens. I yttrandet sammanfattas horisontella budskap från multilaterala granskningar som sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd har genomfört av sju medlemsstater. Sverige var inte föremål för granskning.

Bland annat noteras utmaningar avseende skillnader mellan medlemsstater när det gäller arbetsmarknader, utbildningssystem och social trygghet. Kön, ålder, socioekonomisk bakgrund och etnicitet är ofta förklarande faktorer för status på arbetsmarknaden, liksom skolresultat – hör och häpna!

Sysselsättningsgraden är hög sett till EU som helhet, men stora skillnader finns mellan medlemsstaterna. Åtgärderna behöver särskilt beakta grupper som är underrepresenterade på arbetsmarknaden eller på annat sätt socialt utsatta; detta inkluderar barn och personer med funktionsnedsättning.

Regeringen står bakom att yttrandet från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd godkänns – detta är regeringens position.

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går till dagordningspunkt 8, Genomförande av rådets rekommendation om långtidsarbetslösas återinträde på arbetsmarknaden. Även detta är en beslutspunkt.

Anf. 68 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Fru ordförande! Denna granskning syftar till att bedöma medlemsstaternas åtgärder för att motverka långtidsarbetslöshet inom ramen för rekommendationen.

I huvudbudskapen konstateras att genomförandenivån fortsätter att variera mellan medlemsstaterna. Framstegen har avtagit under de senaste åren. Det konstateras att det finns fortsatt stöd för en aktiv arbetsmarknadspolitik som en viktig del för att motverka just långtidsarbetslöshet.

Regeringen ser positivt på att genomförandet av rådets rekommendation om långtidsarbetslösas återinträde på arbetsmarknaden har granskats i sysselsättningskommittén. Regeringen föreslår att Sverige ställer sig bakom godkännandet av huvudbudskapen från sysselsättningskommittén rörande rekommendationen.

Anf. 69 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går till dagordningspunkt 11, La Hulpe-förklaringen om framtiden för den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Det är en beslutspunkt.

Anf. 70 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Fru ordförande! Det belgiska ordförandeskapet har i ett sent skede lagt till en ny punkt på dagordningen om att godkänna deklarationen. Denna punkt ersätter tidigare dagordningspunkt om godkännande av ett utkast till rådsslutsatser om rådets inspel till den strategiska agendan avseende sysselsättning, sociala frågor och jämlikhet. Det är lite bekymmersamt att ordförandeskapet så här sent in på rådsmötet ändrar dagordningen på detta sätt.

Regeringen anser, som tidigare känt, att EU i nästa strategiska agenda behöver prioritera kritiska områden. Stödet till Ukraina behöver stå högt upp på dagordningen, men även frågor som gränsöverskridande brottslighet, inklusive arbetslivskriminalitet, och konkurrenskraft är såklart centrala, inte minst när det gäller sociala frågor. Initiativ och åtgärder inom det sysselsättnings- och socialpolitiska området bör bidra till att stärka Europas konkurrenskraft.

Regeringen anser det inte lämpligt med ett särskilt inspel till den strategiska agendan om framtiden för den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Regeringen avser därmed inte att ställa sig bakom ett godkännande av La Hulpe-deklarationen vid rådsmötet.

Anf. 71 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Först konstaterar jag att vi har ett EU som fortfarande är präglad av ett pågående krig i Europa, pandemins påfrestningar, ökande konkurrens från omvärlden och ökande splittring. Allt detta handlar också om sociala rättigheter och den sociala pelaren. Det kan ju vara så att ett starkt och enat Europa kräver tillväxt och konkurrenskraft men kanske också jämlikhet, jämställdhet, hälsa och ett samhälle som håller ihop.

Vi möter här i EU-nämnden statsråd från regeringen. Jag kan bara konstatera att statsråd på statsråd kommer till EU-nämnden med önskemål om att rådsslutsatser, rekommendationer och annat ska godkännas när det gäller en hel rad frågor som berör just det som också den icke bindande La Hulpe-deklarationen omfattar. Det handlar om jämställdhet, hälsa, pensioner, arbetslivsvillkor och så vidare.

Det är en sak att regeringen valde, tillsammans med Österrike, att inte ställa sig bakom denna icke bindande deklaration tidigare, men nu väljer regeringen väg igen. I det här fallet kommer regeringen att blockera detta. Det blir inget beslut om regeringen säger nej. Jag skulle vilja att statsrådet ger information till EU-nämnden om vad statsrådet gör för bedömning av vilka konsekvenser detta kommer att få. La Hulpe-deklarationen berör ju alla områden inom sociala pelaren. Man har liksom inga konkreta förslag där, utan det kommer man att återkomma med.

Vi märker bara på detta möte och på andra EU-nämndsmöten hur regeringen agerar på dessa områden. Man skriver under och tar beslut som är mer långtgående än det skulle vara att ställa sig bakom denna icke bindande deklaration, som mer handlar om att vi ser framför oss ett antal år i EU där vi självklart ska jobba med Ukraina, gränsöverskridande brottslighet, arbetslivskriminalitet och konkurrenskraft men, som sagt, där det kanske också finns, andra delar som behövs för att man ska hålla samman EU.

Vad är statsrådets bedömning när det gäller att Sverige nu kommer att blockera detta? Det blir inget beslut om Sverige säger nej. Vad bedömer statsrådet att det får för inverkan på andra statsråds områden när det gäller dessa delar? Det är till exempel fler som kommer till EU-nämnden i dag och som vill ha stöd för att driva frågor som finns inom ramen för detta.

Anf. 72 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Det är viktiga och bra frågor som vice ordföranden ställer. Jag avvaktar svaret på dem.

Anf. 73 SERKAN KÖSE (S):

Ordförande! Jag tror att mina frågor också lite grann tangerar det Matilda Ernkrans var inne på.

Jag delar regeringens ambitioner kring att vi ska bekämpa brottsligheten och arbetslivskriminaliteten och stärka Sveriges konkurrenskraft och så vidare, men samtidigt tycker jag att det borde finnas en balans mellan att stärka Europas konkurrenskraft och att samtidigt säkerställa att sociala rättigheter och välfärdsfrågor prioriteras. Jag vill fråga statsrådet hur statsrådet ser på att vi kan säkerställa att åtgärder och initiativ inom till exempel det sysselsättnings- och socialpolitiska området bidrar till att stärka Europas konkurrenskraft och

Anf. 74 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Jag tackar för dragningen. Detta är en deklaration som de flesta har ställt sig bakom. Jag ska försöka tolka regeringens ställning och motivering. Man vill inte godkänna detta, för man tänker att det då inkräktar på andra viktiga frågor, såsom stöd till Ukraina, konkurrenskraft och så vidare.

Jag ser det nästan som att man tar mer tid från viktiga frågor när man i stället väljer att sätta sig emot i en fråga som egentligen inte borde vara särskilt kontroversiell för Sveriges del. Jag undrar egentligen hur regeringen resonerar kring att göra en så stor sak av en deklaration som inte på något sätt borde vara kontroversiell.

På det här sättet behöver ju regeringen lägga mer tid i viktiga förhandlingsrum. I stället skulle man kunna lägga fokus på de av regeringen prioriterade frågorna. Jag undrar egentligen: Finns det något annat här bakom som regeringen vill redogöra för, mer än det som går att utläsa av den svenska ståndpunkten, som vi har fått redogjord.

Anf. 75 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Fru ordförande! Jag tackar för frågorna. Det finns inte så mycket annat än att vi ska värna den svenska modellen. Detta är naturligtvis ett tryck från ett land där den svenska modellen inte finns. Det är en helt annan ordning. Det är klart att kraften från många medlemsstater bygger på att man inte har det så välordnat och bra som vi har det i Sverige.

Vi har sett hur den sociala pelaren, med många förtjänster, ändå har orsakat en del komplikationer för Sverige – ni känner till minimilöne-direktivet.

Detta är inte bara en formalitet. Det handlar också lite om att vi tycker att detta ska ske, så att säga, i ett rör på Europeiska rådet när man ska prioritera. Därför har vi sagt att vi är tveksamma till detta. Det betyder inte, som också framgår av frågeställarna, att denna icke bindande allmänna deklaration på något sätt skulle upplösa det faktum att det ska förhandlas på ett sätt. Men det är ett uttryck för en syn som inte vi har på sociala pelaren. Vi tycker att Europa ska göra det som man absolut har mest fokus på, och vi ser en fara i att det skulle gå i en annan riktning om man skulle stödja detta.

Det handlar om att visa att vi värnar subsidiariteten på detta område, som vi tycker är viktig, och de prioriteringar som jag nyss nämnde kommer alla att påverka det sociala och det arbetsmarknadspolitiska läget i Europa för lång tid framöver.

Alla förstår att brottslighet och krig inte är bra för människors sociala välfärd eller arbetsliv. Dessutom är konkurrenskraften helt avgörande för att fler länder och inte bara Sverige ska vara attraktiva för utländska direktinvesteringar som sker. Det handlar om ett attraktivt Europa som blir starkare och som skapar jobb i framtiden. Det är vår ingång.

När detta bereddes i arbetsmarknadsutskottet i riksdagen såg jag att det fanns en reservation. Jag har stor respekt för att man tycker att man borde ställa upp på olika deklarationer som så att säga saknar sakbetydelse och

inte är tvingande. Men detta är ett inspel för att man inte ska, så att säga, skapa extra tryck på Europeiska rådet. Vi går in i Europeiska rådet och för fram regeringens prioriteringar.

Anf. 76 ANN-CHRISTINE FROHM (SD):

Ordförande! Tack, ministern, för din dragning! Detta anser vi: Skulle den här deklarationen vara så obetydlig som man från oppositionssidan framhåller kan det egentligen inte spela någon roll att man inte ställer sig bakom deklarationen.

Vi anser att regeringens ståndpunkt här är klok. Den är väl avvägd, och vi står bakom den.

Anf. 77 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag vill vara jättetydlig, och jag vet att detta framförts också i arbetsmarknadsutskottet. Det är absolut självklart att i det här fallet, med de skrivningar som vi får från varenda minister som kommer med beslut hit till EU-nämnden som berör den sociala pelaren, är den centrala utgångspunkten att man måste ha respekt för fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna och principen om subsidiaritet och proportionalitet.

När det gäller de delar som handlar om arbetsmarknaden värnar vi varje gång den svenska modellen och arbetsmarknadens parter, det vill säga att den europeiska lagstiftningen måste respektera den svenska modellen och ge fack och arbetsgivare utrymme att anpassa lagkrav enligt kollektivavtalslösningar. Där råder det inga tveksamheter.

Det som är svårare att förstå är det som jag försökte inleda med att säga. Den sociala pelaren finns ju i EU-samarbetet vare sig regeringen och regeringsunderlaget vill det eller inte. Detta är en icke bindande deklaration som handlar om att man, precis som man gör på andra områden, vill visa att i det EU som vi faktiskt har att ta oss an och som fortfarande präglas av krig på vår kontinent, av sviterna av pandemin, av gängkriminalitet och av ojämlikhet kommer också detta område att spela roll framåt i tiden. Men det är en icke bindande deklaration.

Det är fortfarande en sak att Sverige tillsammans med Österrike till skillnad från alla andra – Europaparlamentet, kommissionen och andra medlemsländer – valde att inte skriva under denna icke bindande deklaration på den konferens som hölls. Men nu är det i ett annat skede. Nu kommer detta upp i rådet, och om regeringen gör som regeringen har sagt kommer man att blockera detta. Det blir då inget beslut. Jag vill ändå hävda att det ger en annan konsekvens.

I nästa ärende som vi har här kommer det ett statsråd som vill att vi ska säga att vi ska skriva under på hur viktigt det är att pensionerna utvecklas för äldre inom EU-samarbetet. Det statsrådet har med den brasklapp som vi alltid har – att man måste respektera rättigheter och så vidare. Hur ska EU-nämnden se på det? I detta ärende säger regeringen nej och blockerar detta. I nästa ärende kommer ett annat statsråd tillbaka och vill ha EU-nämndens stöd för att driva en linje som är långt mer långtgående inom samma område.

Det är detta som jag tycker att statsrådet måste försöka förklara. Statsrådet och regeringen kommer att blockera detta. Det blir då inget beslut, och det är en större sak än att det bara är några få som säger att de

inte vill skriva under. Jag tycker att statsrådet kan försöka återkomma till detta i sin argumentation.

Om inte annat vidhåller vi vår reservation och vår avvikande ståndpunkt som vi anmälde i arbetsmarknadsutskottet.

Jag vill vara väldigt tydlig med att vi instämmer det som regeringen säger i sitt första stycke om stödet till Ukraina, gränsöverskridande brottslighet, arbetslivskriminalitet och konkurrenskraft. Det är det absolut centrala. Men EU, som fortfarande är präglad av krig, pandemin, ökande konkurrens från omvärlden och splittring, måste också kunna ta sig an sociala rättigheter genom den sociala pelaren, för det är ett sätt för EU att hålla samman och hålla ihop. Konkurrenskraft och tillväxt behöver också jämlikhet, jämställdhet och ett samhälle som håller ihop.

En central utgångspunkt är respekt för fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstater samt principen om subsidiaritet och proportionalitet och att europeisk lagstiftning måste respektera den svenska modellen och ge fack och arbetsgivare utrymme att anpassa lagkrav enligt kollektivavtalsförhandlingar. Men med det sagt: Alla andra ministrar i regeringen på detta område kommer till EU-nämnden och vill med dessa brasklappar säga ja till olika saker inom den sociala pelaren. Jag och Socialdemokraterna tycker att det borde vara så att Sverige i alla fall inte ska blockera detta på rådet.

Anf. 78 SERKAN KÖSE (S):

Ordförande! Jag upplevde inte riktigt att statsrådet utvecklade sitt resonemang. Jag upplevde heller inte riktigt att jag fick något tydligt svar på min fråga om balansen, om att säkerställa sociala rättigheter, om välfärdsfrågor och om det som togs upp om konkurrenskraften. Kan statsrådet säga någonting om detta?

Det som står i regeringens ståndpunkt känns lite inkonsekvent – det är ”å ena sidan” och ”å andra sidan”. Regeringen skriver att initiativ och åtgärder vad gäller sysselsättning och på det socialpolitiska området ska bidra till Europas konkurrenskraft. Vad i La Hulpe-deklarationen anser statsrådet och regeringen inte bidrar till att stärka det socialpolitiska området, sysselsättningen och Europas konkurrenskraft? Vad i detta tycker statsrådet inte bidrar till bland annat ett mer jämlikt samhälle, som vi pratade om tidigare?

Anf. 79 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Jag tackar för frågorna.

Antingen säger man ja och skriver på eller så skriver man inte på. Det är ganska digitalt; man kan ju inte skriva på med halva namnet.

Det handlar inte om att blockera, utan det handlar om att vi inte tycker så här. Vi tycker inte att det ska vara en särskild och väldigt hög prioritering av denna deklaration, som man trycker in för den sociala pelaren inför Europeiska rådet i juni. Där kommer de avgörande styrsignalerna till den tillträdande kommissionen för den kommande mandatperioden att läggas fast.

Vi menar att Ukraina, konkurrenskraften och bekämpning av den gränsöverskridande brottsligheten, inklusive arbetslivskriminaliteten, som riskerar att sätta Europas framtid på spel, bör vara det som har absolut

prioritet. Detta är den svenska regeringens ståndpunkt. Det betyder inte att andra områden, och andra ministrar som passerar EU-nämnden för att få den förankring som är avgörande, inte är viktiga.

Det här är våra prioriteringar. Vi har redogjort för dem i sak i arbetsmarknadsutskottet, och jag säger samma sak nu. Ingen ny information har tillkommit förutom att mötet är nästa vecka.

Anf. 80 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande mening anmäld från S, V och MP.

Vi går vidare till dagordningspunkt 15, Övriga frågor. Vill statsrådet ta upp någonting här?

Anf. 81 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Nej, det finns inget som jag tänkte gå närmare in på. Det är inte särskilt stora saker.

Jag tackar för att jag fick komma hit. Det står i och för sig i grundlagen, tror jag.

Anf. 82 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för i dag och önskar en fortsatt trevlig dag!

Anf. 83 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreterare Martin Andreasson och hans medarbetare varmt välkomna till EU-nämnden. Vi börjar med återrapporten. Har statssekreteraren någonting att tillägga om detta?

Anf. 84 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON:

Fru ordförande! Nej, jag har ingenting att tillägga när det gäller föregående rådsmöte.

Anf. 85 ORDFÖRANDEN:

Då går vi vidare till information och samråd, och vi börjar med dagordningspunkt 3, Revidering av direktivet om europeiska företagsråd. Detta gäller en allmän riktlinje och är en beslutspunkt.

Anf. 86 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON:

Fru ordförande! Under denna dagordningspunkt handlar det om både information och samråd om revidering av detta direktiv. Förhandlingen om förslaget till revidering av direktivet om europeiska företagsråd har gått i hög takt. Detta förslag presenterades den 24 januari, och under våren har fyra möten ägt rum i rådets arbetsgrupp för sociala frågor. En behandling har även ägt rum i Coreper.

Revideringen av direktivet syftar till att göra företagsråden mer effektiva både när det gäller tillskapandet av företagsråd och i de existerande företagsrådets verksamhet.

Diskussionerna har främst handlat om definitionen av vad som ska anses vara en gränsöverskridande fråga och om sanktioner och uppföljningsbestämmelser ska vara utformade. Även frågan om en jämnare könsfördelning i sammansättningen av företagsrådets ledamöter har varit föremål för diskussion.

Sverige har under förhandlingarna framfört att det är viktigt att företagets konkurrenskraft inte påverkas negativt av ändrade bestämmelser. Det är också viktigt att nationella processer för information och samråd kan upprätthållas.

Från svensk sida har vi också bevakat att balansen mellan arbetsmarknadens parter inte ska rubbas och framfört vikten av att arbetstagarorganisationernas autonomi och frihet att välja sina egna representanter ska värnas.

Det belgiska ordförandeskapet har under våren presenterat fyra kompromissförslag. Regeringens bedömning är att det slutliga förslaget till text har inneburit förbättringar i jämförelse med kommissionens förslag

och gått i rätt riktning i förhållande till den överlagda ståndpunkten. Regeringen välkomnar att rådets ansats ger medlemsstaterna större flexibilitet samtidigt som viktiga bestämmelser förtydligats och att nationella system för information och samråd har värnats i texten.

Vidare har regeringen bedömt det som angeläget att ökade krav på företagen inte blir mer betungande än vad som står i proportion till direktivets syfte. Regeringen anser att det är viktigt att kunna delta i de fortsatta förhandlingarna för att bevaka de förbättringar som sker i texten under de förhandlingar med Europaparlamentet som nu följer.

Med utgångspunkt i den överlagda ståndpunkten och vad som däri anges om vikten av företagens konkurrenskraft, tydliga regler och ett agerande i förhandlingarna som syftar till att värna den svenska arbetsmarknadsmodellen samt att nationella system för arbetstagares rätt till information och samråd kan upprätthållas föreslår regeringen att Sverige vid rådsmötet ställer sig bakom ett antagande av förslaget till rådets allmänna riktlinje.

Anf. 87 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Direktivet om genomförande av principen om likabehandling (artikel 19). Detta gäller en allmän riktlinje och är en beslutspunkt.

Anf. 88 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON:

Fru ordförande! På Epscorådet väntas, som nämnts, antidiskrimineringsdirektivet tas upp för beslut om en allmän riktlinje. Detta är ett direktiv som har förhandlats i snart 16 år och som innehåller bestämmelser om skydd mot diskriminering som har samband med grunderna funktionsnedsättning, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller ålder.

Sverige har varit positivt till förslaget sedan det presenterades, och regeringen avser att ställa sig bakom den allmänna riktlinjen. Regeringen anser att det är viktigt med ett enhetligt EU-rättsligt skydd mot diskriminering.

Anf. 89 ANN-CHRISTINE FROHM (SD):

Ordförande! Vi vidhåller vår tidigare avvikande ståndpunkt i detta ärende. Sverigedemokraterna anser att diskrimineringslagstiftningen bör hanteras inom den nationella kompetensen och inte avgöras på EU-nivå. Vidare anser Sverigedemokraterna att diskriminering bör baseras på en bredare grund och förespråkar därför definitionen ”otillbörlig särbehandling” i stället för att man specificerar ett antal diskrimineringsgrunder. Anledningen till detta är att Sverigedemokraterna vill säkerställa att alla former av diskriminering fångas upp, inte endast sådant som faller inom ramen för det som definieras i den text som finns i dag.

Sverigedemokraterna kan således inte stå bakom förslaget till svensk ståndpunkt och anmäler med anledning av detta en avvikande ståndpunkt.

Ordförande! Som statssekreteraren påpekade har man diskuterat detta i 16 år. Jag vill höra om det finns någon chans att det går igenom den här gången och om det fortfarande är sexuell läggning som är den stora stötestenen. Om det inte finns något svar, eller om statssekreteraren inte vill svara, accepterar jag det.

Anf. 91 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON:

Fru ordförande! Jag tackar ledamöterna för frågorna.

På det mer generella planet kan jag konstatera när det gäller antidiskrimineringslagstiftningen att man, oavsett hur den svenska nationella lagstiftningen kommer att se ut, kan se detta förslag som en breddning i förhållande till den lagstiftning på EU-nivå som finns i dag.

Som svar på frågan om det finns förutsättningar att få ett beslut om direktivet denna gång ska jag väl säga att osvuret är bäst. Det finns länder som ännu inte har meddelat sin position. Ett möte i Coreper kommer att äga rum senare i dag, och frågan kommer upp för behandling där. Den information som har getts inför Epscorådet är att detta är uppsatt som en beslutspunkt för allmän riktlinje. Från svensk sida skulle vi naturligtvis välkomna ett beslut nästkommande torsdag. I så fall ber vi om mandat att säga ja.

Anf. 92 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande ståndpunkt anmäld från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Direktivet om praktiktjänstgöring. Detta är en lägesrapport och en informationspunkt.

Anf. 93 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON:

Fru ordförande! Precis som nämnts är detta en informationspunkt där ordförandeskapet väntas ge en lägesrapport om förhandlingen om direktivet om stärkta arbetsvillkor för praktikanter. Detta är ett direktivförslag som presenterades den 20 mars i år. Ordförandeskapets lägesrapport speglar den behandling som skett i rådets arbetsgrupp för sociala frågor. Fokus i denna behandling har varit på genomgång av förslaget, och medlemsstaterna har sökt klargöranden.

Vi har ännu inte någon information eller några aviseringar från det inkommande ungerska ordförandeskapet om hur de avser att driva förhandlingarna framåt. Under denna punkt avser vi att vid mötet notera den information som ges.

Anf. 94 SERKAN KÖSE (S):

Ordförande! Tack, statssekreteraren, för dragningen!

I arbetsmarknadsutskottet hade vi några medskick till regeringen inför förhandlingsarbetet och initiativet om att stärka arbetsvillkoren för praktikanter. Där tog vi upp att vi stöder de delar av förslagen som stärker arbetstagarnas villkor och rättigheter. Vi var samtidigt kritiska till de delar som begränsar den svenska arbetsmarknadsmodellens flexibilitet och de nationella fackförbundens autonomi.

Vi lyfte också upp att vi delar regeringens oro över vissa delar av EU-förslagen kring praktikanter arbetsvillkor och att de kan riskera, fördyra och komplicera det nationella anställningsavtalet för arbetstagare inom praktik och deras tillhörande arbete. Samtidigt lyfte vi upp att det är viktigt att förslaget inte underminerar vår svenska modell med kollektivavtal och parternas autonomi.

Vi lyfte också upp att vi ser ett stort värde i de möjligheter som EU-förslagen innebär för att stärka arbetsvillkor och rättigheter för praktikanter över hela Europa. Vi anser att praktikanter som alla andra arbetstagare förtjänar rättvisa arbetsvillkor och tillgång till socialt skydd.

Vi menar att Sverige aktivt bör delta i dialoger och förhandlingar med EU för att säkerställa att de slutliga formuleringarna i direktivet och rekommendationen blir verktyg som stärker snarare än försvagar den svenska arbetsmarknadsmodellen och praktikanter villkor. Detta ville jag nämna för nämnden här.

Anf. 95 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, statssekreteraren, för föredragningen!

I arbetsmarknadsutskottet instämde även Vänsterpartiet och anmälde samma avvikande ståndpunkt som Socialdemokraterna. Nu gäller det information, men om det blir en diskussion om ärendet och inte bara information, som inte kommenteras, hoppas jag att man tar till sig de ståndpunkter som vi framförde i vår avvikande ståndpunkt.

Anf. 96 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON:

Fru ordförande! Jag tackar Serkan Köse och Ilona Szatmári Waldau för frågor och kommentarer.

Jag kan bara bekräfta att vi från regeringens sida ser att det finns många frågor som är angelägna att bevaka när det gäller både den svenska arbetsmarknadsmodellen i stort och möjligheten att reglera olika frågor genom avtal mellan parterna. Det finns dock många andra frågor som också är viktiga att få klargöranden i. Samtidigt anser vi naturligtvis att ingen exploatering av praktikanter ska förekomma på arbetsmarknaden, oavsett vilket ställning de har.

Arbetet med detta är fortfarande i ett inledande skede, och ett antal medlemsstater har ännu inte någon fastlagd position. Vi får se detta som lägesrapport i en fas av förhandlingarna där det fortfarande är många frågor där medlemsstaterna söker klargöranden.

Anf. 97 ORDFÖRANDE:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Den inre marknadens sociala dimension. Det är en riktlinjedebatt och en diskussionspunkt.

Anf. 98 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON:

Fru ordförande! Riktlinjediskussionen kommer att hållas i ljuset av Enrico Lettas högnivårapport om framtidens inre marknad med fokus på dess sociala dimension.

I riktlinjediskussionen avser regeringen att lyfta fram vikten av respekt för väl fungerande arbetsmarknadsmodeller, jämlika och jämställda

möjligheter till deltagande på arbetsmarknaden och social dialog för omställning på arbetsmarknaden och därmed för konkurrenskraften.

Förmåga till lyckad omställning stärker Europas konkurrenskraft. Bidragande till EU:s konkurrenskraft är även en väl fungerande samordning av de sociala trygghetssystemen.

Regeringen avser vidare att ta upp vikten av ett längre och mer jämställt arbetsliv, att bekämpa alla former av diskriminering, inklusive på grund av ålder, och att höja statusen för äldre arbetstagare.

En central utgångspunkt för regeringen är respekt för fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna, för nationella system avseende arbetsmarknad, sociala frågor och skatte- och utbildningsområdet samt för principerna om subsidiaritet och proportionalitet. Regeringen anser att det som anförs i rapporten om ett mer likartat genomförande av EU-rätten också måste respektera dessa avgränsningar.

Anf. 99 SERKAN KÖSE (S):

Ordförande! Jag har en enkel och kort fråga. Jag tycker att allt som statsrådet sa är väldigt bra och fint. I ett tidigare ärende pratade vi dock om La Hulpe-deklarationen, och det känns väldigt inkonsekvent. Där tänker regeringen inte ställa sig bakom allt som statssekreteraren precis har sagt.

Jag skulle gärna vilja ha en kommentar om vad i detta som stämmer överens med det som vi tidigare har behandlat och där regeringen inte alls tänker ställa sig bakom en viljeinriktning och en vision när det gäller till exempel hur det socialpolitiska området och dess frågor ska bidra till att stärka Europas konkurrenskraft. Detta är precis vad statsrådet säger, men ändå vill man inte ställa sig bakom La Hulpe-deklarationen.

Jag skulle vilja förstå vad som är vad. Jag uppfattar att det är å ena sidan och å andra sidan. Jag upplever inte att det finns en röd tråd eller att det är konsekvent från regeringens sida hela vägen fram. Det beror på vilket ärende och vilken fråga det handlar om. Jag skulle vilja att statssekreteraren kommenterar varför man ställer sig bakom detta men inte en deklaration som säger exakt det som statssekreteraren har sagt.

Anf. 100 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON:

Fru ordförande! Tack, Serkan Köse, för frågan!

Före mig var Johan Pehrson i EU-nämnden och föredrog bland annat La Hulpe-deklarationen, som också kommer att komma upp på Epscos dagordning. Utan att gå in på statsrådet Pehrsons område kan jag konstatera att det som regeringen har sett som problematiskt har varit att deklarationen skulle tas upp för att överlämnas från Epsco som ett inspel till arbetet med den strategiska agendan, som är ett annat dokument som hanteras i ett större och bredare sammanhang.

Utan att gå in alltför mycket på statsrådet Pehrsons område kan jag konstatera att det finns många saker som vi kommer att lyfta fram i riktlinjediskussionen med anledning av Lettas rapport. Vi kommer att lyfta fram precis det som jag nyss redovisade, för det är frågor där den svenska regeringen vill markera i sak. Det är en annan fråga än huruvida Epsco ska göra särskilda strategiska inspel till den strategiska dagordningen.

Anf. 101 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 14, Rådets rekommendation om förstärkta kvalitetskriterier för praktikprogram. Det är en lägesrapport och en informationspunkt.

Anf. 102 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON:

Fru ordförande! Det är alltså en lägesrapport om förhandlingen om radsrekommendationen om ett förstärkt kvalitetsramverk för praktikanter. Det var ett förslag som presenterades tillsammans med det nyss diskuterade förslaget till direktiv om stärkta arbetsvillkor för praktikanter.

Förslaget till radsrekommendation har under våren behandlats parallellt med förslaget till direktiv. Ordförandeskapets lägesrapport speglar förhandlingsläget. Liksom för direktivet söker medlemsstaterna fortsatt klargöranden. Också här avser vi att vid ministerrådsmötet notera den information som ges.

Anf. 103 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 15, Övriga frågor. Finns det något som statssekreteraren vill lyfta upp där?

Anf. 104 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON:

Fru ordförande! Det finns inga punkter som jag tänkte gå in närmare på, utan jag stannar gärna där.

Anf. 105 ORDFÖRANDEN:

Utmärkt! Då tackar vi så mycket för i dag och önskar en fortsatt trevlig fredag.

Anf. 106 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON:

Stort tack! Jag önskar nämnden detsamma.

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 27–28 november 2023

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 20–21 juni 2024

Anf. 107 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreterare Johan Höij med medarbetare varmt välkomna.

Vi börjar med återrapporten. Finns det något som statssekreteraren vill säga muntligt i tillägg till det som är utsänt skriftligt?

Anf. 108 Statssekreterare JOHAN HÖIJ:

Fru ordförande! Den 27–28 november förra året hölls ett formellt Epscomöte för social- och sysselsättningsministrar i Bryssel. Jag hänvisar till den skriftliga rapporteringen från detta möte, men jag svarar gärna på eventuella frågor från ledamöterna.

Anf. 109 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor, utan vi går vidare till information och samråd och dagordningspunkt 9, Huvudslutsatser om 2024 års rapport om pensionernas tillräcklighet från kommittén för socialt skydd och Europeiska kommissionen. Det är en informationspunkt.

Anf. 110 Statssekreterare JOHAN HÖIJ:

Fru ordförande! Vid mötet den 20 juni väntas ordföranden för kommittén för socialt skydd informera om huvudslutsatserna om 2024 års rapport om pensionernas tillräcklighet. Rapporten tas fram gemensamt av kommittén för socialt skydd och kommissionen vart tredje år. Senast den publicerades var alltså 2021.

Rapporten innehåller en jämförande analys av pensionssystemets tillräcklighet i EU:s medlemsstater, det vill säga hur pensionsnivåerna ser ut i olika medlemsstater för män och kvinnor nu och i framtiden. Effekten av pågående nationella pensionsreformer och den förväntade demografiska och socioekonomiska utvecklingen beaktas i analysen.

I rapporten beskrivs också den nuvarande levnadsstandarden för äldre och hur den påverkas av pensioner och andra delar av transfererings- och skattesystemen.

I rapportens huvudslutsatser framhålls att pensionernas tillräcklighet fortsätter att vara en utmaning i de flesta medlemsstater, särskilt för kvinnor, trots att reformer har genomförts i de flesta länder under de senaste fem åren. Orsaken är framför allt att pensionstidens längd har ökat. Det konstateras även att pensionsgapet mellan män och kvinnor fortfarande är stort men att det har minskat något sedan 2019.

Andelen personer i risk för fattigdom och social utestängning har under samma period ökat något bland personer som är 65 år och äldre i EU. Sam-

tidigt har den absoluta fattigdomen i termer av materiell och social fattigdom minskat.

I huvudslutsatserna lyfts också fram att välfärdstjänster till en rimlig kostnad bidrar till en adekvat levnadsstandard för äldre.

Jag svarar gärna på frågor om det finns några.

Anf. 111 ORDFÖRANDEN:

Ingen har begärt ordet, och vi tackar så mycket för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 10, Slutsatser om pensionernas tillräcklighet. Det gäller godkännande och en beslutspunkt.

Anf. 112 Statssekreterare JOHAN HÖIJ:

Fru ordförande! Vid mötet den 20 juni väntas rådet godkänna slutsatserna om pensionernas tillräcklighet. Slutsatserna tas fram för att uppmärksamma rapporten om pensionernas tillräcklighet och ett antal centrala slutsatser som dras i rapporten. Slutsatserna speglar därmed i stor utsträckning innehållet i rapporten.

I slutsatserna uppmärksammas den demografiska utvecklingen med en åldrande befolkning. Det konstateras att utvecklingen kommer att innebära utmaningar för medlemsstaterna när det gäller att upprätthålla adekvata pensioner i framtiden.

I sammanhanget framhålls även att det är viktigt att beakta sambandet mellan pensionernas tillräcklighet och tillgången till långvarig vård och omsorg, för att bedöma äldres sammantagna ekonomiska situation. Slutsatserna lyfter särskilt fram äldre kvinnors ekonomiska situation och poängterar att medan gapet mellan kvinnors och mäns pensioner successivt minskar fortsätter detta att vara en utmaning för EU:s medlemsstater.

I utkastet välkomnas de åtgärder som medlemsstaterna har vidtagit för att skydda pensionärer med låga inkomster samtidigt som slutsatserna pekar på att utmaningar kvarstår.

Avslutningsvis välkomnas utkastet till huvudslutsatserna från rapporten som jag informerade ledamöterna om under föregående dagordningspunkt.

Med det går jag över till att samråda med nämnden om regeringens ståndpunkt.

Regeringen föreslår att Sverige vid mötet ställer sig bakom ett godkännande av slutsatserna. Det är positivt att slutsatserna lyfter vikten av ett längre arbetsliv tillsammans med åtgärder för att främja ett aktivt och hälsosamt åldrande. Regeringen välkomnar också att slutsatserna lyfter den roll välfärdstjänster, såsom långvarig vård och omsorg, har för att stödja äldres levnadsstandard samt att slutsatserna har ett tydligt jämställdhetsperspektiv.

En central utgångspunkt är respekt för fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna.

För ståndpunkten i sin helhet hänvisar jag till den kommenterade dagordningen.

Anf. 113 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tackar statssekreteraren för redogörelsen.

I förslaget till ståndpunkt skriver regeringen att det är positivt att slutsatserna lyfter vikten av ett längre arbetsliv. Jag vill problematisera "ett längre arbetsliv" något, speciellt som det här står "vikten av" ett längre arbetsliv.

Det vi borde göra är att se till att man har möjlighet att jobba längre i många yrken, men det finns också många yrken i dag där det är väldigt tufft och där vi i Sverige har höjt pensionsåldern. En höjning av pensionsåldern generellt i Sverige och i Europa innebär att människor i yrken som är väldigt slitsamma för framför allt kroppen har svårt att jobba kvar till pensionsåldern.

Ett längre arbetsliv är positivt för vissa och negativt för andra. Jag skulle gärna vilja göra det medskicket till den här diskussionen.

Anf. 114 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar detta medskick.

Jag kan då konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 12, Slutsatser om sociala investeringars och reformers betydelse för motståndskraftiga ekonomier.

Det gäller ett godkännande, och det är en beslutspunkt.

Anf. 115 Statssekreterare JOHAN HÖIJ:

Fru ordförande! Under denna punkt på rådets dagordning väntas rådet godkänna utkastet till rådsslutsatser om betydelsen av arbetsmarknads-, kompetens- och socialpolitik för motståndskraftiga ekonomier.

Som ledamöterna säkert noterat beskrivs punkten både i mötesdagordningen och i den kommenterade dagordningen som slutsatser om sociala investeringar.

Förhandlingarna om slutsatserna har pågått under veckan och fortsätter också i dag. Då ett par medlemsstater har motsatt sig användningen av begreppet "sociala investeringar" har ordförandeskapet nu lagt fram en kompromiss för att söka medlemsstaternas stöd för förslaget. Begreppet har därför strukits genomgående i texten och ersatts av skrivningar om arbetsmarknads-, kompetens- och socialpolitik. Innehållsmässigt har begreppsbytet dock inte inneburit några egentliga förändringar.

Frågor om sociala investeringar har prioriterats av det belgiska ordförandeskapet. Som ledamöterna känner till arrangerade ordförandeskapet en gemensam riktlinjedebatt om sociala investeringar mellan finansministrarna och social- och sysselsättningsministrarna vid Ekofinrådet i mars.

Ordförandeskapet uppdrog sedan åt Kommittén för socialt skydd och Sysselsättningskommittén att ta fram ett utkast till slutsatser om ekonomiska effekter av sociala investeringar och reformer. Utkastet till slutsatser bygger vidare på det yttrande från kommittéerna som rådet ställde sig bakom vid mötet den 27–28 november. Samråd med nämnden inför antagandet av yttrandet skedde i november.

Fokus för slutsatserna är vikten av utvärderingar och konsekvensbedömningar av arbetsmarknads-, kompetens- och socialpolitik och dess möjliga effekt på ekonomisk tillväxt. Metodologiska utmaningar lyfts fram i utkastet till slutsatser samt vikten av tillgång till ändamålsenliga data. I utkastet lyfts även vikten av att både socialpolitiska

mål och ekonomiska utfall synliggörs när initiativ och reformer diskuteras. I utkastet till slutsatser uppmuntras också ömsesidigt lärande mellan medlemsstaterna och vikten av vidare arbete på området.

Då går jag över till att samråda med nämnden om regeringens ståndpunkt.

Regeringen föreslår att Sverige vid rådets möte ställer sig bakom godkännandet av rådsslutsatserna. Regeringen anser att hänvisningen till La Hulpe-deklarationen är olycklig och att det i de fall den kvarstår bör framgå att inte alla medlemsstater har ställt sig bakom deklarationen.

Regeringen välkomnar arbete för att främja evidensbaserad social- och sysselsättningspolitik och uppföljning av det social- och sysselsättningspolitiska läget i EU:s medlemsstater och anser att rådsslutsatserna kan bidra till detta. Regeringen välkomnar att erfarenhetsutbyte och ömsesidigt lärande på området lyfts fram i slutsatserna. Fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna ska fortsatt respekteras fullt ut.

För ståndpunkten i sin helhet hänvisar jag till den kommenterade dagordningen.

Anf. 116 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tackar statssekreteraren för dragningen. Eftersom vi under diskussionen om beslutet om just La Hulpe-deklarationen menade att Sverige ska ställa sig bakom det föreslår jag att andra meningens i första stycket utgår i den här ståndpunkten.

Anf. 117 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Vi socialdemokrater har verkligen inga problem med att ställa oss bakom och godkänna dessa rådsslutsatser, men jag behöver ändå ställa några frågor om hur regeringen tänker och agerar.

Det är absolut självklart – och vi känner igen det från annat – att det alltid ska läggas in att regeringen anser att fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna, inklusive nationella system för arbetsmarknad, socialpolitiska frågor, utbildning och skattefrågor, fortsatt ska respekteras fullt ut. Det är en skrivning som har funnits med länge och som är helt rimlig.

I den ståndpunkt som regeringen nu kommer med tycker jag dock att den mening som hänvisar till La Hulpe-deklarationen verkligen inte behövs.

Vad är det regeringen vill säga? Det är ju en sak att Sverige och Österrike inte skrev under den här icke bindande deklarationen, men vi har precis här i EU-nämnden hanterat regeringens ståndpunkt, som nu faktiskt innebär att den svenska regeringen aktivt tänker blockera detta. Man tänker alltså inte bara inte ställa sig bakom, utan den här regeringen tänker blockera så att andra medlemsstater – den stora majoritet av medlemsstaterna som faktiskt har skrivit under den här deklarationen – inte får fram ett beslut om detta.

Jag förstår inte riktigt hur regeringen agerar. Statssekreteraren får jättegärna sprida lite ljus över detta. I sak tycker jag att det är rimligt att man ställer sig bakom godkännandet av utkastet till rådsslutsatserna, men regeringen verkar ha lite att reda ut.

Anf. 118 Statssekreterare JOHAN HÖIJ:

Tack för frågan! Det stämmer såklart att det här förslaget inte är rättsligt bindande. Skrivningen i ståndpunkten är ett konstaterande av faktum, det vill säga att det är en central utgångspunkt för regeringen. Det förändrar givetvis ingenting i sak, men för regeringen är det viktigt att tydligt framhålla för riksdagen att regeringen står fast vid dessa principer och fortsätter att bevaka att kompetensfördelningen respekteras. Det är en fråga som vi vet att det finns en bred konsensus om bland riksdagens partier.

Deklarationen är inte ett formellt rådsdokument utan är utfallet av en ordförandeskapskonferens. Det är mycket ovanligt att man i rådsdokument, såsom rådsslutsatser, refererar till konferensdeklamationer.

Två medlemsstater, Sverige och Österrike, har inte ställt sig bakom deklamationen. Regeringen anser att detta bör framgå vid referenser till deklamationen.

Anf. 119 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Som sagt har vi socialdemokrater verkligen inga problem med den ståndpunkt som regeringen har här, förutom den mening som säger att regeringen anser att hänvisningen till La Hulpe-deklamationen är olycklig och att det, i det fall den kvarstår, bör framgå att inte alla medlemsstater har ställt sig bakom deklamationen.

Det är i sak märkligt att det står så. Det är sant att Sverige och Österrike inte ställt sig bakom denna icke bindande deklamation i ett tidigare skede, men det som också är sant är att Sverige på kommande Epscoråd tänker blockera det beslut som ligger på Epscorådet och inte låta det tas beslut på Epscorådet.

Man tänker blockera detta och inte låta de 25 länder som faktiskt har ställt sig bakom den här deklamationen få med sig det beslutet. Det är vad som står på Epscodagordningen kommande vecka. Det är ju något annat än att bara säga att man inte står bakom deklamationen, för deklamationen gick ju igenom ändå med dem som faktiskt skrev under den.

Jag tycker att det är en märklig ståndpunkt. Jag har inget problem med den här ståndpunkten, men jag tycker kanske för regeringens egen skull att ni bara ska stryka den meningen.

Anf. 120 Statssekreterare JOHAN HÖIJ:

Detta faller under ett annat ansvarigt statsråds område. Vi tar ansvar för de här ståndpunkterna och hänvisningarna.

Anf. 121 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordföranden! Jag har respekt för att samordning inom Regeringskansliet ibland kan vara utmanande. Jag har själv varit minister. Men faktum är att det fortfarande är en regering som tar kollektiva beslut, och då behöver man se till att man samordnar sig.

Det är alldeles uppenbart att detta inte är samordnat. Jag vill därför bara säga att det är väldigt märkligt att den här meningen ser ut så här i ståndpunkten. Kanske borde regeringen för sin egen skull bara ta bort den meningen. I övrigt har vi inga problem med ståndpunkten, men detta blir märkligt för er själva.

Anf. 122 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Jag tackar statssekreteraren för dragningen. Från Miljöpartiets håll hade vi också gärna sett att den här meningen helt enkelt ströks. Diskussionen om La Hulpe-deklarationen är en punkt som också ligger under Johan Pehrson, och mycket av det som regeringen har i sin ståndpunkt framgår ju väldigt tydligt under den.

Den koncisa frågan är väl då om ni inte kan tänka er att gå förslaget till mötes och helt enkelt stryka den meningen från regeringens förslag till ståndpunkt. Ytterligare ett argument för att göra det är att det inte kommer att påverka sakfrågan i sig.

Anf. 123 Statssekreterare JOHAN HÖIJ:

Som jag tror att jag var inne på tidigare har vi gärna kvar den referensen till hur vi ställer oss, alltså att vi markerar att vi inte står bakom La Hulpe-deklarationen.

Anf. 124 MATILDA ERNKRANS (S):

Då tror jag att vi ändå anmäler en avvikande ståndpunkt om att vi tycker att den mening där regeringen gör en hänvisning till La Hulpe-deklarationen kan strykas i den här ståndpunkten. Den blir inte helt korrekt, och den tillför inte någonting i sak. I övrigt står vi helt och fullt bakom den svenska ståndpunkten om att ställa sig bakom godkännandet av utkastet till rådsslutsatser.

Anf. 125 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! När vi nu egentligen tycker exakt lika om själva förslaget till rådsslutsatser är det synd att regeringen väljer att stå kvar vid den här meningen. Jag känner att det är en styrka för Sverige de gånger vi kan vara eniga, och här är vi ju egentligen eniga. Det är tråkigt, men jag anmäler en avvikande ståndpunkt.

Anf. 126 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Vi i Miljöpartiet ställer oss också bakom den avvikande ståndpunkten. I övrigt är vi glada över att man vill godkänna utkastet till rådsslutsatser i sak. Vi tycker dock tycker att det kanske var lite onödigt att ha med den här referensen, som vi uppenbarligen har väldigt olika tankar kring. Då den inte i sak hjälper rådsslutsatserna och faktiskt också kan leda till missförstånd om vad regeringen menar tycker jag att man mycket väl hade kunnat gå oppositionen, eller delar av den, till mötes.

Vi sällar oss till den avvikande ståndpunkt som har framförts.

Anf. 127 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande mening anmäld från S, V och MP angående att stryka mening två i stycke ett i regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 13, Frivilliga vägledande principer för EU:s medlemsstater som utarbetats av Sysselsättningskommittén och Kommittén för socialt skydd. Det är en godkännandepunkt och en beslutspunkt.

Anf. 128 Statssekreterare JOHAN HÖIJ:

Fru ordförande! I tillägg till rådsslutsatserna väntas rådet även ställa sig bakom frivilliga vägledande principer om metoder för utvärdering av ekonomiska effekter av arbetsmarknads-, kompetens- och socialpolitik. Även här har alltså begreppet sociala investeringar strukits och ersatts av skrivningar om arbetsmarknads-, kompetens- och socialpolitik. Liksom i fallet med slutsatserna har inte begreppsbytet påverkat substansen i underlaget.

De frivilliga vägledande principerna ska fungera som ett metodstöd för de medlemsstater som anser sig ha behov av stöd i arbetet med utvärderings- och konsekvensanalyser av initiativ och reformer på social- och sysselsättningspolitikens område. Dokumentet är av teknisk natur, och fokus är på metodologiska förhållningssätt till att utvärdera ekonomiska effekter, beskrivning av tillgängliga indikatorer och metoder för vidareutveckling av dessa, tillgång till statistik och data, goda exempel på transparens och spridning av resultat.

Jag går nu över till att samråda med nämnden om regeringens ståndpunkt.

Regeringen föreslår att Sverige ställer sig bakom ett godkännande av de frivilliga vägledande principerna vid rådets möte. Regeringen välkomnar att principerna är just frivilliga för användande av medlemsstater som anser sig hjälpta av dessa och därmed inte binder medlemsstaterna att använda dem och heller inte ökar den administrativa bördan för medlemsstaterna. Fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna ska fortsatt respekteras fullt ut.

För ståndpunkten i sin helhet hänvisar jag till den kommande dagordningen.

Anf. 129 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 15, Övriga frågor. Finns det någonting statssekreteraren vill lyfta särskilt här?

Anf. 130 Statssekreterare JOHAN HÖIJ:

Nej, jag har inget.

Anf. 131 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi statssekreteraren med medarbetare så mycket och önskar trevlig helg så småningom.

Anf. 132 Statssekreterare JOHAN HÖIJ:

Tack och tack detsamma!

§ 6 Transport-, telekommunikations- och energifrågor

Statssekreterare Johan Davidson

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för transport, telekommunikation och energi den 4 december 2023

Återrapport från informellt ministermöte den 3–4 april 2024

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för transport, telekommunikation och energi den 18 juni 2024

Anf. 133 ORDFÖRANDEN:

Då säger vi varmt välkomna till statssekreterare Johan Davidson med medarbetare. Vi börjar med återrapporterna. Vill statssekreteraren kommentera återrapporten muntligen?

Anf. 134 Statssekreterare JOHAN DAVIDSON:

Fru ordförande! Nej, men jag står självklart redo att besvara frågor om det finns sådana.

Anf. 135 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor, och då övergår vi till information och samråd. Vi börjar med dagordningspunkt 3, Förordning om Europeiska sjösäkerhetsbyrån och om upphävande av förordning (EG) nr 1406/2002. Det är en beslutspunkt.

Anf. 136 Statssekreterare JOHAN DAVIDSON:

Fru ordförande! Första punkten gäller alltså Emsa, Europeiska sjösäkerhetsbyrån. Här siktar ordförandeskapet på att nå en allmän riktlinje.

Förslaget är ett av fem som kommissionen presenterade under sommaren 2023 i det så kallade sjöfartspaketet. Syftet med paketet är bland annat att modernisera EU:s regler om sjösäkerhet och hållbarhet.

För Emsas del handlar det om att byrån i dag utför uppgifter som inte riktigt återfinns i det nuvarande mandatet, dels på grund av sjöfartens utveckling på olika områden, dels på grund av nya EU-regelverk som har kommit på plats. För att uppdatera mandatet och även införliva nya uppgifter – exempelvis sjösäkerhet, utfasning av fossila bränslen och hjälp vid krishantering – föreslår kommissionen alltså en ny förordning för Emsa.

Regeringen är i huvudsak positivt inställd till kommissionens förslag. Många av de uppgifter och aktiviteter som finns i direktiv och förordningar som reglerar sjöfarten inom EU behöver samordnas och kan även effektiviseras på EU-nivå. Emsa har visat sig vara den bäst lämpade aktören att sköta dessa uppgifter.

Under förhandlingarna i rådet har vi bland annat verkat för att Emsas mandat ska vara utformat på ett tydligt sätt och ha stöd i befintlig EU-lagstiftning. Emsa bör heller inte tappa fokus från det som är dess huvuduppgift, nämligen att vara ett stöd för medlemsländerna och kommissionen i tillämpningen av det gemensamma regelverket för sjöfarten.

I ordförandeskapets förslag till allmän riktlinje återfinns i relativt stor utsträckning de förslag och synpunkter som vi enligt vår handlingslinje har

Anf. 137 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi övergår till dagordningspunkt 4, Direktivet om flodinformationstjänster. Även detta är en beslutspunkt.

Anf. 138 Statssekreterare JOHAN DAVIDSON:

När det gäller det så kallade RIS-direktivet, där RIS står för river information services, siktar det belgiska ordförandeskapet som sagt på att nå en allmän riktlinje vid rådsmötet. Förslagets syfte är att bidra till ökad effektivitet, säkerhet och tillförlitlighet i inlandssjöfarten. Konkret handlar det exempelvis om att man ska kunna planera fartygets resa på ett bättre sätt och att kontakter med hamnar och myndigheter ska underlättas.

Det nu gällande direktivet behöver endast genomföras av medlemsstater som har inre vattenvägar som är förbundna med en inre vattenväg i en annan medlemsstat. Några sådana finns inte i Sverige, varför Sverige hittills har avstått från att genomföra RIS-direktivet.

Kommissionens nya förslag skulle dock innebära att direktivet skulle behöva genomföras av medlemsstater som har inre vattenvägar och inlandshamnar som är utpekade i det transeuropeiska transportnätverket, oavsett om vattenvägarna är förbundna med andra medlemsstater eller inte. Sverige har sådana inre vattenvägar och inlandshamnar som är utpekade i TEN-T-nätet, och kommissionens förslag skulle därför innebära att Sverige skulle behöva genomföra direktivet.

Sverige har dock redan olika typer av informationstjänster för sjöfarten som uppfyller samma syfte. Ett genomförande av RIS-direktivet skulle få oproportionerliga ekonomiska följder med relativt liten, om ens någon, nytta. Kommissionens förslag om ändrat tillämpningsområde är därför det som har stått i fokus för Sverige i förhandlingarna.

I förslaget till allmän riktlinje har dock vårt problem lösts på ett tillfredsställande sätt eftersom förslaget innehåller skrivningar om att tillämpningsområdet innebär att Sverige fortsatt inte behöver genomföra direktivet. Regeringen bedömer därför att Sverige kan godkänna den allmänna riktlinjen.

Anf. 139 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Förordning om utnyttjande av järnvägsinfrastrukturkapacitet. Även detta är en beslutspunkt.

Anf. 140 Statssekreterare JOHAN DAVIDSON:

Detta handlar alltså om den så kallade järnvägskapacitetsförordningen. Här siktar ordförandeskapet på att nå en allmän riktlinje.

Kommissionens förslag är en väldigt omfattande rättsakt som syftar till att öka kapaciteten på de europeiska järnvägsnäten och underlätta för den gränsöverskridande trafiken genom att förbättra processen för kapacitets-

tilldelning och trafikledning för bättre samordning i hela järnvägssystemet. I kommissionens förslag ställs större krav på en tidigare planering och samordning av tillgänglig infrastruktur. En europeisk samarbetsorganisation, Enim, en samling av infrastrukturförvaltare, ska sköta samordningen mellan samtliga infrastrukturförvaltare för att uppnå den gränsöverskridande samordningen av trafiken.

Förslaget har haft en väldigt intensiv hantering i rådet. Under förhandlingarnas gång har det skett flera förändringar, vilket innebär att förslaget till allmän riktlinje nu skiljer sig väldigt mycket från det ursprungliga förslaget.

Sverige har under behandlingen verkat för att dagens förutsättningar för tåg företag att ge uttryck för sina önskemål om nationella tåglägen i en årlig tilldelningsprocess inte bör försämrats. Det nya arbetssätt som nu introduceras medför dock en minskad flexibilitet i den årliga tågplanen eftersom formella ansökningar om kapacitet ska lämnas in redan i den strategiska planeringsfasen, som sker flera år tidigare.

Vi har också verkat för att Sverige ska kunna fortsätta använda samhällsekonomiska hänsyn vid prioriteringar i kapacitetstilldelningsprocessen. Under förhandlingarna har dock användning av samhällsekonomiska kriterier fått en nedspelad roll. Från att ha varit det förfarande som enligt kommissionen i första hand skulle användas vid planering av högt utnyttjad eller överbelastad infrastruktur och vid konflikthantering ska samhällsekonomiska kriterier nu bara användas i andra hand, efter att medlemsstaternas förfarande genom så kallad strategisk vägledning har ägt rum.

Regeringen bedömer ändå att Sverige åtminstone för egen del kan fortsätta använda samhällsekonomiska kriterier i kapacitetstilldelningen i enlighet med våra transportpolitiska mål.

De gemensamma ramverk för enhetliga processer, bland annat den gränsöverskridande trafiken, som Enim ska ta fram har inte rättsligt bindande verkan. Infrastrukturförvaltare – tänk Trafikverket i olika länder – kan alltså avvika från de gemensamma ramverken, vars syfte är just att underlätta samarbete mellan infrastrukturförvaltare och få till de här obrutna sträckorna som man ska kunna köra genom Europa.

En stor förändring som väckt oro för svenskt vidkommande är att den så kallade strategiska vägledning som en medlemsstat kan lämna till sin infrastrukturförvaltare har fått en ökad betydelse. Vägledningen kan i vissa hänseenden göras bindande gentemot infrastrukturförvaltaren.

Konsekvensen av att de gemensamma ramverken med enhetliga processer inte är bindande samtidigt som de nationella prioriteringarna genom strategisk vägledning i stället *kan* bli bindande är att det uppstår en tydlig risk för ökad fragmentering av den gränsöverskridande trafiken. Det är väldigt olyckligt, eftersom gränsöverskridande järnvägstrafik har stort behov av just enhetliga och harmoniserade processer för att kunna fungera effektivt.

Enligt förslaget, som det nu ligger, upphävs också den så kallade gods-korridorförordningen, som omfattar förplanerade tåglägen för internationell godstrafik, längs de utpekade korridorerna. Det sker två år innan den nya förordningen föreslås tillämpas fullt ut. Här blir det alltså ett gap i lagstiftningen under en tvåårsperiod.

Effekten av detta är att regeringen och även branschen ser en tydlig risk att den nya regleringen, så som den nu ligger på bordet, inte kan uppfylla det uppställda målet om att värna och helst förbättra förutsättningarna för gränsöverskridande trafik. Eftersom Sverige är ett exportberoende land med starkt intresse av att just värna och helst förbättra förutsättningarna för att bedriva internationell godstrafik har detta varit en väldigt prioriterad fråga för oss under förhandlingen.

Tyvärr har vi stått relativt ensamma i vår syn i frågan under förhandlingen i rådet. Kommissionen uttrycker dock liknande farhågor kring förutsättningarna för den gränsöverskridande trafiken som Sverige framför. Även Europaparlamentets ställningstagande är i det här avseendet mer likt den svenska positionen.

Sammantaget medför detta att regeringen ser att det finns skäl att avstå från att stödja förslaget till allmän riktlinje om inte tydliga förbättringar för gränsöverskridande trafik nu skulle föras in i de slutliga textförslagen inför ställningstagandet vid rådsmötet. Vår tanke är att lämna en röst-deklaration till ordförandeskapet som förklarar varför vi inte anser oss kunna stödja förslaget. Regeringen kommer också att ge uttryck för att Sverige även i fortsättningen vill vara en konstruktiv part för att finna en mer balanserad kompromiss för gränsöverskridande trafik i de treparts-förhandlingar som nu kommer att ta vid efter rådet.

Anf. 141 KADIR KASIRGA (S):

Tack så mycket för dragningen, statssekreteraren! I detta ärende har vi socialdemokrater tidigare anmält avvikande mening. Vi påpekade då vikten av att våra svenska myndigheter fortfarande ska ha kompetens när det gäller trafikplikt, finansiering och planering.

Nu hör jag från regeringens sida att man tycker att förslaget har urvattnats. Jag skulle gärna vilja höra lite mer om det. Åt vilket håll har förslaget urvattnats? Vi socialdemokrater tycker att det är väldigt viktigt att vi har en nationell kompetens när det gäller Sveriges planering. Det gäller också tidtabeller och sådant.

Jag skulle gärna få lite mer information och förtydliganden kring vad som menas med att själva förslaget har urvattnats.

Anf. 142 Statssekreterare JOHAN DAVIDSON:

Tack för frågan! Jag kan först säga att några delar har gått Sveriges väg. Det är inget som jag tror är kontroversiellt, och det är sådant som vi lyfte i den svenska ståndpunkten i samband med faktapromemorian. Den så kallade Performance Review Board finns inte längre med på bordet. Det var en sorts utvärderingsfunktion som många uppenbarligen tyckte var ett onödigt nytt inslag i sammanhanget.

Det fanns från början en idé om att all tågtrafik skulle samordnas i ett gemensamt it-verktyg. Den idén är också borta. Nu är det i stället så att man kan använda de it-system man har och samordna utifrån dem.

Ikraftträdandet av totalen har också lagts två år senare, vilket är bra. Det behövs tid för att genomföra en sådan här stor förändring.

När det gäller de delar som är problematiska enligt regeringens synpunkt kan man lite förenklat säga så här: Vi har i dag en godskorridor-förordning som ska garantera och se till att vi kan köra våra tåg från norra Sverige genom Danmark, Tyskland och längre söderut i Europa och till-

baka, både för vår export och för vår import. För att det ska fungera bra måste infrastrukturförvaltare i alla länder vara samspelade så att ett tågläge går att planera för en hel korridor, som man kallar det, när man ska köra genom Europa.

Det system som vi har i dag i godskorridorförordningen fungerar oftast ganska bra. Vår utgångspunkt har varit att det inte ska bli sämre förutsättningar för att köra export och import i, framför allt för Sveriges del, nord-sydlig riktning inom Europa.

Nu blir den nya samordningsfunktionen ungefär så här: Tänk er Trafikverkets motsvarighet i alla länder, alltså de som i den nya förordningen ska se till att det går att köra hela vägen i nord-sydlig riktning. Deras funktion blir svagare. Deras mandat att verkligen garantera att ett tågläge kan löpa genom hela Europa försvagas, medan nationella särkrav – som man skulle kunna kalla det – kan göras bindande.

Det finns alltså en uppenbar risk att vi får ett läge där vi kan hitta ett tågläge som går från Sverige och genom Danmark och kanske till Tyskland. Så långt kommer man överens, men när man ska vidare till nästa land kan det vara något nationellt krav eller någon så kallad strategisk vägledning som gör att det blir stopp. Det blir inte en lika smidig godstransportkorridor som tidigare.

Det är det här som både regeringen, järnvägsbranschen och transportköparna nu är mycket oroliga för. Det är det som har blivit urvattningen – att säkerställa just flödet av järnvägstrafik inom Europa. Det är den delen som har blivit försvagad, och det är därför vi tycker att vi inte kan stödja detta.

Det är också där vi ser att vi har ett stöd för kritiken i kommissionens resonemang, och ett liknande resonemang förs även i Europaparlamentet.

Anf. 143 PATRIK JÖNSSON (SD):

Fru ordförande! Tack, statssekreteraren, för dragningen! Vi tycker att det är positivt att regeringen förstår problemen och har denna linje gentemot EU.

Vi menar dock att ett införande av detta över huvud taget snarare medför försämringar än förbättringar. Jag ifrågasätter starkt kostnadsberäkningarna och menar att de över huvud taget inte kommer att stämma.

Det är ett omfattande regelverk, och man ville från början införa tre nya organ. Nu säger statssekreteraren att Performance Review Board redan har strukits, och det gör väl det hela något mindre dåligt. Men vi menar att förordningen som sådan innehåller ett alltför omfattande regelverk. Det innebär dessutom att man låser kapacitet i fem år, vilket riskerar att leda till att våra linjer som redan i dag stundtals kanske inte har ett hundra procentigt kapacitetsutnyttjande står med tåglägen som är tomma medan vi inte kan köra våra persontåg.

Jag är inne på att anmäla en avvikande mening, men jag tänkte först ställa en fråga till statssekreteraren. Om det inte sker kraftiga förbättringar, vad är då regeringens hållning? Vill man helt skrota den föreslagna förordningen? Det är vår mening att den inte ska införas. Vi tycker att det är bättre att jobba med förbättringar i nuvarande godskorridorförordning.

Anf. 144 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Kadir Kasirga från Socialdemokraterna ställde rimliga frågor, och vår bedömning är att vi i sak ligger väldigt nära regeringen.

Jag är bara intresserad av om statssekreteraren kan utveckla lite grann om förhandlingsspelet, för ett sådant finns ju på EU-nivå. Vi i EU-nämnden möter statssekreterare och ministrar från hela regeringen. Ibland möts vi av argumentet att när ett förslag har blivit försvagat, urvattnat eller vad man nu väljer för ord och ska fortsätta förhandlas väljer Sverige ändå att säga ja för att det gör att man har större påverkan i de fortsatta förhandlingarna.

Här väljer Sverige att göra tvärtom; man väljer att säga nej. Det här är ett beslut som fattas med kvalificerad majoritet, så det första jag vill höra är om det är statssekreterarens bedömning att förslaget ändå kommer att gå igenom. Då kommer det ju att bli fortsatta förhandlingar.

Utveckla gärna lite om hur ni ser på Sveriges möjligheter att då fortsätta att påverka när Sverige har valt strategin att säga nej i det här ärendet! Vi får som sagt lite olika information, så det vore intressant att höra hur statssekreteraren resonerar.

Anf. 145 Statssekreterare JOHAN DAVIDSON:

Jag börjar med att försöka svara på Patriks fråga. Det är ett väldigt komplext förslag, och det gav vi uttryck för vid den ursprungliga informationen i trafikutskottet och i faktagruppmemorien kring den svenska ståndpunkten. Vi såg flera farhågor med möjligheten att genomföra en så stor förändring som detta ändå är.

Det jag lyfte fram nyligen var det gemensamma it-system som man tänkte sig och som skulle ha varit en gigantisk koloss. Den tanken har man nu lämnat, vilket är bra. Samma sak gäller det jag nämnde om Performance Review Board. I den delen har det alltså gått i något bättre riktning.

Sedan får vi konstatera att det har funnits ett väldigt brett stöd bland medlemsstaterna kring förslaget och även bland en rad företag inom branschen, både i Sverige och på europeisk nivå. Den nya modellen har tagits fram av något som heter Railnet Europe, och där har bland andra det svenska Trafikverket varit en aktiv medlem. Svenska företag från järnvägsbranschen har också deltagit i arbetet, som har pågått under ett antal år, med att ta fram grundstommen för det nya systemet. I den meningen får vi nog konstatera att en ny förordning är på väg fram.

Jag går nu över till att samtidigt försöka svara på Matilda Ernkrans fråga om hur förhandlingsläget eller spelet ser ut. Det regeringen nu tänker göra är att avstå från att stödja förslaget till allmän riktlinje, men vi deklarerar samtidigt att vi vill vara en konstruktiv part i de samtal som kommer att fortsätta nu i trilog och trepartsförhandlingar. Där ser vi att kommissionen å sin sida och även parlamentet har en åsikt och ett synsätt som ligger mycket närmare det svenska.

Därför anser vi att det inte är hopplöst som det ser ut nu, utan vi ser att det finns rimliga förutsättningar för en mer balanserad slutprodukt. Vi gör förslagsvis en tydlig markering av att vi inte stöder förslaget till allmän riktlinje, men vi vill också vara tydliga med att vi kommer att fortsätta att vara en aktiv och konstruktiv part i den fortsatta dialogen och i de samtal och det förhandlande som kommer att äga rum därefter.

Anf. 146 PATRIK JÖNSSON (SD):

Då vill jag anmäla att vi har en avvikande mening. Syftet är att vi vill bevara den nuvarande godskorridorförordningen i stället för den eventuellt kommande förordningen om utnyttjande av järnvägsinfrastrukturkapacitet.

Anf. 147 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Direktivet om den unionsomfattande verkan av vissa kördiskvalifikationer. Det är en lägesrapport och information.

Anf. 148 Statssekreterare JOHAN DAVIDSON:

Ordförande! Det är en lägesrapport på väg fram, och i ett sent skede fick vi nu information om att rådet ska notera lägesrapporten som en A-punkt, alltså utan diskussion. Men jag redogör här kort för detta muntligen.

Syftet med kommissionens ursprungsförslag var att se till att när ett körkort återkallas i en annan medlemsstat än den som har utfärdat körkortet ska återkallelsen få en unionsomfattande effekt. Den ska slå igenom i hela unionen. Under behandlingen i rådet har dock rådets rättstjänst kommit fram till, konstaterat, att direktivet inte kan ålägga medlemsstaterna en skyldighet att uppnå unionsomfattande effekt eftersom medlemsstaterna saknar juridisk kompetens för det.

Ordförandeskapet har därför skrivit om förslaget, vilket innebär att bestämmelserna i återkallelsedirektivet arbetas in i körkortsdirektivet i stället för att vara ett separat direktiv. Då finns det andra processuella juridiska förutsättningar att klara ut det man inte klarade ut i det ursprungliga upplägget.

Diskussionerna i rådet har framför allt kretsat kring hur det nya systemet för körkortsåterkallelse ska fungera i praktiken. Det är flera medlemsstater, inklusive Sverige, som bland annat har haft synpunkter på att reglerna riskerar att innebära stor administrativ börda för berörda myndigheter. I syfte att minska denna administrativa börda har ordförandeskapet arbetat för att till exempel förlänga tidsfrister för notifiering av återkallelsebeslut.

Medlemsstaterna har också diskuterat de trafikförseelser som föreslås omfattas av det nya systemet. En majoritet av medlemsländerna anser att en skillnad bör göras på hastighetsöverträdelser som sker inom eller utom tätort och att direktivet ska innehålla en lägre gräns för hastighetsöverträdelse som sker i tätort eftersom det är mer allvarligt att till exempel köra 50 kilometer i timmen för fort på en 30-sträcka jämfört med på en motorväg.

Det återstår fortfarande arbete kring de nya reglerna, och det fortsatta förhandlingsarbetet i rådet kommer att lämnas över till det ungerska ordförandeskapet.

Anf. 149 KADIR KASIRGA (S):

Tack för informationen, statssekreteraren! Jag har en fråga som egentligen är lite mer av en kunskapsfråga.

Sverige har haft problem med körkortsturism, till exempel när folk kommer till Sverige med körkort från Rumänien eller Ungern som de har köpt och sedan kan köra i yrkestrafik. Kan statssekreteraren säga något om kördiskvalifikationer och om det här på något sätt även kommer att omfatta och motverka denna körkortsturism? Jag vet att vi också nationellt har ett arbete kring detta. Men kommer det här också att omfattas av körkortsdirektivet? Statssekreteraren nämnde att det inte kommer att bli något separat direktiv, utan det blir körkortsdirektivet.

Det handlar också om A-traktorena. Sverige är ju unikt i det avseendet. Har man kollat att vi säkrar att våra ungdomar fortfarande kan köra A-traktorer vid 15 års ålder? Kommer detta på något sätt att påverka det?

Anf. 150 Statssekreterare JOHAN DAVIDSON:

Tack för bra frågor! När det gäller körkortsturismen omfattar det här direktivet bara de fall där någon har gjort sig skyldig till vissa trafikförseelser. Det täcker inte frågan om första utfärdande av körkort eller utbyte av körkort. Direktivändringarna tar alltså inte sikte på det.

Däremot finns det, precis som Kadir Kasirga säger, ett eget arbete inom Sverige där vi har gett uppdrag till Transportstyrelsen, som håller på och går igenom hur det ser ut omfattningsmässigt och gör de kartläggningar som går att göra. Det tar lite tid. Men det är ett annat spår, och de här direktivförändringarna påverkar inte det.

Detta med A-traktorer regleras i körkortsdirektivet. Jag kan först ge ytterligare en information. De nya bestämmelserna är inte tänkta att försena den nu pågående förändringen av körkortsdirektivet, utan de ska beslutas först och färdigförhandlas. Det är ju på gång nu. I det nya parlamentet och den nya kommissionen kommer trilogien om körkortsdirektivet så småningom att komma igång i de delar som vi redan har talat om, där bland annat A-traktorfrågan ingår. När detta är klart kommer man sedan att lägga fram ett nytt förslag. Det kommer i ett senare skede än de förändringar vi talar om nu, som gäller körkortsåterkallelse. Det ska inte försenas.

Inom ramen för trilogerna, som kommer att inledas på nytt när det nya parlamentet och kommissionen är på plats, är åldersgränsen för A-traktor en fråga som vi kommer att ha med oss i förhandlingarna. I det arbetet har regeringen givetvis ambitionen att göra reglerna så väl avpassade som möjligt efter svenska förhållanden.

Anf. 151 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Direktivet om ändring av rådets direktiv 96/53/EG om största tillåtna dimensioner i nationell och internationell trafik med mera. Detta är en informationspunkt, om jag har förstått de senaste uppgifterna rätt.

Anf. 152 Statssekreterare JOHAN DAVIDSON:

Fru ordförande! Ja, det är rätt uppfattat. Det har böljat fram och tillbaka i flera vändor. Det har funnits en ambition om att nå en allmän riktlinje, men ordförandeskapet kommer att presentera en lägesrapport vid rådsmötet.

Ordförandeskapet har försökt hitta en ny balans, för att tillmötesgå både vissa länder som inte alls vill se några höjda viktgränser för fossilfria fordon och de medlemsstater som å andra sidan är mer positiva till detta. Tillsammans med Danmark och Finland har Sverige hittills fått stöd för justeringar som säkerställer en central fråga för de nordiska länderna, nämligen att se till att våra internationella transporter med längre och tyngre fordon kan fortsätta att bedrivas. Europaparlamentet stöder också denna position i sin ståndpunkt, som de antog i mars.

Bland medlemsstaterna har det funnits enighet om att de nya reglerna inte ska påverka infrastrukturen alltför negativt, vilket också är en viktig fråga för Sverige, men det är just där diskussionen fortsätter, alltså huruvida infrastrukturen kan påverkas och i vilken utsträckning.

Regeringens bedömning är hur som helst att Sverige kan notera ordförandeskapets lägesrapport.

Anf. 153 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen.

Vi går till dagordningspunkt 8, Förordning om passagerares rättigheter i samband med multimodala resor. Detta är en lägesrapport och en informationspunkt.

Anf. 154 Statssekreterare JOHAN DAVIDSON:

I ett sent skede fick vi information om att rådet ska notera lägesrapporten som en A-punkt utan diskussion, men jag redogör även här lite kort muntligen för frågan.

I dag finns ett antal EU-förordningar som innehåller regler om vilka rättigheter man har som resenär vid resor med flyg, buss, tåg och fartyg. Men det finns ingen förordning som tar sikte på resor där resenärer använder flera olika trafikslag i följd, vilket den nya förordningen avser att råda bot på.

Syftet med den nya förordningen är alltså att stärka rättigheterna för resenärer som genomför det man kallar för multimodala resor, det vill säga resor där man kombinerar minst två trafikslag, till exempel buss och tåg, för att komma fram till sitt resmål.

Bland medlemsstaterna har det funnits en majoritet för att förordningens tillämpningsområde och förhållandet till de befintliga EU-förordningarna om resenärsrättigheter är otydliga. Regeringen har varit drivande i förhandlingarna för att tydliggöra detta. Flera medlemsstater och Sverige har också framfört att de föreslagna tillsynsreglerna är för detaljerade och oproportionerliga. Bland annat föreslås kommissionen få bestämma vad de nationella tillsynsmyndigheterna ska utreda.

Lägesrapporten beskriver bland annat att ordförandeskapet har arbetat för att tydliggöra tillämpningen av den nya förordningen, men det återstår fortfarande mycket arbete med förslaget, och det fortsatta förhandlingsarbetet kommer att lämnas över till det ungerska ordförandeskapet.

Anf. 155 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Jag förstår att detta är en lägesrapport. Men vi har tidigare i Miljöpartiet anmält en avvikande ståndpunkt. Jag kan bara kortfattat nämna som ett medskick att vi tycker att det är bra om

passagerares rättigheter säkerställs och förstärkt. Det kommer också att innebära att aktörernas ansvar måste tydliggöras ytterligare om passagerare inte har det som definieras som heltäckande multimodalt avtal. Ansvaret måste stärkas även när resorna definieras, eftersom majoriteten av resorna med kombinerade trafikslag inte skulle täckas av kommissionens förslag så som det har varit utformat. Vi menar att det är eftersträvarsvårt med ett bättre sammankopplat Europa för ökad möjlighet att på ett enkelt och tryggt sätt kunna använda olika färd sätt.

Anf. 156 ORDFÖRANDEN:

Vill statssekreteraren kommentera detta?

Anf. 157 Statssekreterare JOHAN DAVIDSON:

Vi har noterat den avvikande ståndpunkten sedan tidigare.

Anf. 158 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 9, Direktivet om ändring av rådets direktiv 92/106/EEG om kombinerad transport. Även detta är en informationspunkt.

Anf. 159 Statssekreterare JOHAN DAVIDSON:

Här avser ordförandeskapet att presentera en lägesrapport.

Medlemsstaterna är överens med kommissionen om att det så kallade kombidirektivet bör ändras för att öka marknadsandelen för kombinerade transporter. Därmed ska alltså godstransporterna bli mer hållbara genom att utsläpp, trängsel och andra oönskade effekter minskar.

I det nu gällande direktivet definieras kombinerad transport med avståndsbegränsningar för vägsträckorna. I det nya förslaget föreslår kommissionen i stället att kombinerad transport ska definieras som en transport som minskar de externa kostnaderna med minst 40 procent jämfört med en alternativ transport som enbart går med lastbil. Det är definitionen som avgör vilka typer av transporter som ska främjas.

Under förhandlingar i rådet har vissa medlemsstater som tillsammans utgör en blockerande minoritet varit negativa till kommissionens föreslagna definition. Kritiken har i huvudsak grundat sig på att den definition man har föreslagit skulle bli för komplicerad och inte heller vara transparent för företag och myndigheter.

För att komma vidare i behandlingen har ordförandeskapet i stället föreslagit en distansbaserad definition av kombinerad transport. Den anger att vägsträckorna i en samlad transport endast får uppgå till en viss andel av den kombinerade transportens totala sträcka. Vägsträckorna får alltså bara vara en viss andel av den totala transportsträckan.

Därmed har man gått ifrån kommissionens ursprungliga förslag, som man nog kan hålla med om var ganska krångligt när det gäller hur man ska beräkna och definiera kombinerad transport.

Kommissionen å sin sida har vidare föreslagit att medlemsstaterna ska ta fram ett nationellt politiskt ramverk med olika åtgärder som ska främja kombinerad transport i landet. I rådet finns det olika uppfattningar när det gäller om det ska vara tvingande att ta fram ett sådant ramverk eller inte.

2023/24:41
14 juni

Dessutom har rådet olika uppfattningar om vad målen med de nationella åtgärderna för att främja kombinerade transporter ska vara.

Regeringen har för avsikt att i den fortsatta behandlingen i rådet verka för att direktivet främjar kombinerade transporter på ett bättre sätt än nuvarande direktiv men utan att det påförs påtagliga administrativa kostnader för företag och behöriga myndigheter.

Anf. 160 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen.

Vi går till dagordningspunkt 10, Slutsatser om Europeiska revisionsrättens särskilda rapport nr 04/2024 om EU:s trafiksäkerhetsmål. Detta är en beslutspunkt.

2023/24:41

14 juni

Anf. 161 Statssekreterare JOHAN DAVIDSON:

Fru ordförande! Under den här dagordningspunkten väntas ordförandeskapet föreslå ett antagande av rådsslutsatser med anledning av revisionsrättens rapport om trafiksäkerhet i EU. Rådsslutsatserna erkänner vikten av fortsatt trafiksäkerhetsarbete och innehåller rådets slutsatser för att nå unionens ambitiösa mål inom trafiksäkerhet.

I rådsarbetet har Sverige bland annat fört fram att vi står bakom betydelsen av det fortsatta arbetet med stärkt trafiksäkerhet samtidigt som eventuella åtgärder måste ta hänsyn till medlemsstaternas nationella förutsättningar och befintliga framdrift i frågan.

Regeringen bedömer alltså att Sverige kan ställa sig bakom rådsslutsatserna.

Anf. 162 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Dagordningspunkt 11 är Övriga frågor. Vill statssekreteraren ta upp något under den punkten?

Anf. 163 Statssekreterare JOHAN DAVIDSON:

Vi har tre övriga punkter. Punkter under övriga frågor handlar bara om information och kräver inte ställningstagande, som ni vet. En handlar om att ordförandeskapet informerar om de överenskommelser som har nåtts med Europaparlamentet under våren. Ungern kommer också att presentera sitt arbetsprogram på transportområdet för sitt ordförandeskap under hösten 2024. Detta tycker jag kan vara värt att nämna. Jag tar gärna emot, om det finns andra frågor.

Anf. 164 ORDFÖRANDEN:

Då får vi önska statssekreteraren med medarbetare en fortsatt trevlig dag.

Anf. 165 Statssekreterare JOHAN DAVIDSON:

Stort tack för det!

§ 7 Allmänna frågor – sammanhållning

Statssekreterare Dan Ericsson

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna
frågor – sammanhållning den 30 november 2023**

Återrapport från informellt ministermöte den 5–6 februari 2024

**Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
allmänna frågor – sammanhållning den 18 juni 2024**

Anf. 166 ORDFÖRANDEN:

Då säger vi välkommen till statssekreterare Dan Ericsson med medarbetare.

Vi ska börja med återrapporterna. Vill statssekreteraren tillägga något till de skriftliga återrapporterna?

Anf. 167 Statssekreterare DAN ERICSSON:

Ordförande! Nej, jag har inget att tillägga.

Anf. 168 ORDFÖRANDEN:

Då övergår vi till information och samråd. Första punkten är dagordningspunkt 3, Kopplingen mellan sammanhållningspolitiken och nästa strategiska agenda. Det är en riktlinjedebatt.

Anf. 169 Statssekreterare DAN ERICSSON:

Den här dagordningspunkten är en diskussion om sambandet mellan sammanhållningspolitiken och den nya strategiska agendan. Det belgiska ordförandeskapet har tagit fram en bakgrundsnot inför diskussionen. I den pekar ordförandeskapet på den roll sammanhållningspolitiken har spelat för EU:s utveckling, konkurrenskraft och konvergens och uppmanar medlemsstaterna att diskutera sambandet mellan den nya strategiska agendan 2024–2029 och sammanhållningspolitiken efter 2027.

Regeringen har i förhandlingarna om den strategiska agendan indikerat att den aviserade utvidgningen av unionen kommer att påverka politikområden och kräva reform av de mest budgetintensiva områdena, till exempel sammanhållningspolitiken. Regeringen anser att arbetet för sammanhållning kan bidra till återhämtning, konkurrenskraftig hållbarhet och grön och digital omställning. Det finns dock utmaningar med att hantera dagens många EU-instrument med liknande syften för att åstadkomma detta. Förenkling behövs.

Regeringen anser att arbetet för sammanhållning ska vara långsiktigt och bidra till att stödja tillväxt, konkurrenskraft och sysselsättning. För regeringen är det viktigt att de insatser som görs ska vara innovativa och ha högt EU-mervärde.

Regeringen anser att förhandlingen om den framtida utformningen av regelverket för nästa programperiod ska ske inom ramen för förhandlingarna om EU:s nästa budget. Vidare anser regeringen att fortsatt öppenhet och handel med tredjeland är centralt för EU:s och europeiska regioners konkurrenskraft.

Anf. 170 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag vill bara understryka det som står i ståndpunkten. Det är ju alldeles uppenbart att sammanhållningspolitiken, som är budgetintensiv, behöver påverkas och kommer att påverkas i relation till den utvidgning av EU som nu är på frammarsch.

Jag skulle bara vilja ställa en fråga till statssekreteraren. Det är självklart viktigt att Sverige deltar aktivt i detta för att se till att man kan förändra budgeten för sammanhållningspolitiken. Samtidigt måste vi bevaka det som för Sverige är viktiga delar i sammanhållningspolitiken. Ska man få EU-samarbetet att fungera måste alla känna att de både ger och tar.

Kan statssekreteraren säga något ytterligare om detta? Även om det säkert kommer upp i andra forum skulle det vara lite intressant om statssekreteraren kunde utveckla det lite.

Anf. 171 Statssekreterare DAN ERICSSON:

Ordförande! Det verkar som att det råder samstämmighet om att detta kommer att påverka hur det ser ut i framtiden. Jag utgår från att vi från svensk sida kraftfullt kommer att bevaka våra intressen och de ståndpunkter vi har med oss i det arbetet.

Som sades tidigare är det klart att det här är en process. Vi kommer att återkomma när vi kommer lite närmare och ser hur den utvecklas. Att vi kommer att bevaka de svenska positionerna och stå för dem utgår jag från.

Anf. 172 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går till dagordningspunkt 4, Slutsatser om meddelandet om den nionde sammanhållningsrapporten. Det är en beslutspunkt.

Anf. 173 Statssekreterare DAN ERICSSON:

Den här dagordningspunkten handlar antagande av rådets slutsatser om meddelandet om den nionde sammanhållningsrapporten. Förslaget förutsätts antas utan diskussion då rådets förberedande organ har granskat och godkänt ordförandeskapets förslag till slutsatser, som tagits fram efter kommissionens presentation av meddelandet i mars i år. Regeringen avser att rösta ja.

Anf. 174 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Dagordningspunkt 5 är Övriga frågor. Finns det någonting att säga på den punkten?

Anf. 175 Statssekreterare DAN ERICSSON:

Jag har inget att tillägga om det inte finns några frågor.

Anf. 176 ORDFÖRANDEN:

Utmärkt! Då tackar vi så mycket för i dag och önskar en trevlig helg så småningom.

Innehållsförteckning

§ 1 Miljöfrågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	1
Anf. 3 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	2
Anf. 4 REBECKA LE MOINE (MP).....	2
Anf. 5 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	2
Anf. 6 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 7 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	3
Anf. 8 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	3
Anf. 9 REBECKA LE MOINE (MP).....	3
Anf. 10 MATILDA ERNKRANS (S).....	3
Anf. 11 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	3
Anf. 12 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 13 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	4
Anf. 14 REBECKA LE MOINE (MP).....	5
Anf. 15 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	5
Anf. 16 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	5
Anf. 17 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	5
Anf. 18 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 19 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	6
Anf. 20 MARTIN KINNUNEN (SD).....	6
Anf. 21 REBECKA LE MOINE (MP).....	6
Anf. 22 JYTTE GUTELAND (S).....	6
Anf. 23 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	6
Anf. 24 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 25 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	7
Anf. 26 REBECKA LE MOINE (MP).....	7
Anf. 27 JYTTE GUTELAND (S).....	8
Anf. 28 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 29 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	8
Anf. 30 JYTTE GUTELAND (S).....	9
Anf. 31 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	10
Anf. 32 MALIN BJÖRK (C).....	10
Anf. 33 REBECKA LE MOINE (MP).....	10
Anf. 34 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	11
Anf. 35 REBECKA LE MOINE (MP).....	13
Anf. 36 JYTTE GUTELAND (S).....	13
Anf. 37 MARTIN KINNUNEN (SD).....	14
Anf. 38 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	14
Anf. 39 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	15
Anf. 40 REBECKA LE MOINE (MP).....	15
Anf. 41 ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 42 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	16
Anf. 43 ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 44 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	16
Anf. 45 ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 46 Statsrådet ROMINA POURMOKHTARI (L).....	17
Anf. 47 ORDFÖRANDEN.....	17

§ 2 Sysselsättningsfrågor, socialpolitiska frågor samt hälso-

och sjukvårdsfrågor.....18

Anf. 48 ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 49 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	18
Anf. 50 ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 51 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	18
Anf. 52 MATILDA ERNKRANS (S).....	21
Anf. 53 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	21
Anf. 54 ORDFÖRANDEN.....	22
Anf. 55 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	22
Anf. 56 ANNA VIKSTRÖM (S).....	23
Anf. 57 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	23
Anf. 58 REBECKA LE MOINE (MP).....	23
Anf. 59 MALIN BJÖRK (C).....	23
Anf. 60 ORDFÖRANDEN.....	23
Anf. 61 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	23
Anf. 62 ORDFÖRANDEN.....	24
Anf. 63 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	24
Anf. 64 ORDFÖRANDEN.....	24

§ 3 Sysselsättningsfrågor, socialpolitiska frågor samt hälso-

och sjukvårdsfrågor.....25

Anf. 65 ORDFÖRANDEN.....	25
Anf. 66 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L).....	25
Anf. 67 ORDFÖRANDEN.....	25
Anf. 68 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L).....	26
Anf. 69 ORDFÖRANDEN.....	26
Anf. 70 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L).....	26
Anf. 71 MATILDA ERNKRANS (S).....	26
Anf. 72 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	27
Anf. 73 SERKAN KÖSE (S).....	27
Anf. 74 REBECKA LE MOINE (MP).....	27
Anf. 75 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L).....	28
Anf. 76 ANN-CHRISTINE FROHM (SD).....	28
Anf. 77 MATILDA ERNKRANS (S).....	29
Anf. 78 SERKAN KÖSE (S).....	30
Anf. 79 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L).....	30
Anf. 80 ORDFÖRANDEN.....	31
Anf. 81 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L).....	31
Anf. 82 ORDFÖRANDEN.....	31

2023/24:41

14 juni

§ 4 Sysselsättningsfrågor, socialpolitiska frågor samt hälso- och sjukvårdsfrågor.....	32
Anf. 83 ORDFÖRANDEN.....	32
Anf. 84 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON.....	32
Anf. 85 ORDFÖRANDEN.....	32
Anf. 86 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON.....	32
Anf. 87 ORDFÖRANDEN.....	33
Anf. 88 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON.....	33
Anf. 89 ANN-CHRISTINE FROHM (SD).....	33
Anf. 90 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	33
Anf. 91 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON.....	34
Anf. 92 ORDFÖRANDEN.....	34
Anf. 93 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON.....	34
Anf. 94 SERKAN KÖSE (S).....	34
Anf. 95 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	35
Anf. 96 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON.....	35
Anf. 97 ORDFÖRANDEN.....	35
Anf. 98 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON.....	35
Anf. 99 SERKAN KÖSE (S).....	36
Anf. 100 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON.....	36
Anf. 101 ORDFÖRANDEN.....	37
Anf. 102 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON.....	37
Anf. 103 ORDFÖRANDEN.....	37
Anf. 104 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON.....	37
Anf. 105 ORDFÖRANDEN.....	37
Anf. 106 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON.....	37
§ 5 Sysselsättningsfrågor, socialpolitiska frågor samt hälso- och sjukvårdsfrågor.....	38
Anf. 107 ORDFÖRANDEN.....	38
Anf. 108 Statssekreterare JOHAN HÖIJ.....	38
Anf. 109 ORDFÖRANDEN.....	38
Anf. 110 Statssekreterare JOHAN HÖIJ.....	38
Anf. 111 ORDFÖRANDEN.....	39
Anf. 112 Statssekreterare JOHAN HÖIJ.....	39
Anf. 113 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	39
Anf. 114 ORDFÖRANDEN.....	40
Anf. 115 Statssekreterare JOHAN HÖIJ.....	40
Anf. 116 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	41
Anf. 117 MATILDA ERNKRANS (S).....	41
Anf. 118 Statssekreterare JOHAN HÖIJ.....	41
Anf. 119 MATILDA ERNKRANS (S).....	42
Anf. 120 Statssekreterare JOHAN HÖIJ.....	42
Anf. 121 MATILDA ERNKRANS (S).....	42
Anf. 122 REBECKA LE MOINE (MP).....	42
Anf. 123 Statssekreterare JOHAN HÖIJ.....	43
Anf. 124 MATILDA ERNKRANS (S).....	43
Anf. 125 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	43
Anf. 126 REBECKA LE MOINE (MP).....	43
Anf. 127 ORDFÖRANDEN.....	43
Anf. 128 Statssekreterare JOHAN HÖIJ.....	43
Anf. 129 ORDFÖRANDEN.....	44

Anf. 130	Statssekreterare JOHAN HÖIJ	44	2023/24:41
Anf. 131	ORDFÖRANDEN	44	14 juni
Anf. 132	Statssekreterare JOHAN HÖIJ	44	
§ 6	Transport-, telekommunikations- och energifrågor	45	
Anf. 133	ORDFÖRANDEN	45	
Anf. 134	Statssekreterare JOHAN DAVIDSON	45	
Anf. 135	ORDFÖRANDEN	45	
Anf. 136	Statssekreterare JOHAN DAVIDSON	45	
Anf. 137	ORDFÖRANDEN	46	
Anf. 138	Statssekreterare JOHAN DAVIDSON	46	
Anf. 139	ORDFÖRANDEN	46	
Anf. 140	Statssekreterare JOHAN DAVIDSON	46	
Anf. 141	KADIR KASIRGA (S)	48	
Anf. 142	Statssekreterare JOHAN DAVIDSON	48	
Anf. 143	PATRIK JÖNSSON (SD)	49	
Anf. 144	MATILDA ERNKRANS (S)	49	
Anf. 145	Statssekreterare JOHAN DAVIDSON	50	
Anf. 146	PATRIK JÖNSSON (SD)	50	
Anf. 147	ORDFÖRANDEN	51	
Anf. 148	Statssekreterare JOHAN DAVIDSON	51	
Anf. 149	KADIR KASIRGA (S)	51	
Anf. 150	Statssekreterare JOHAN DAVIDSON	52	
Anf. 151	ORDFÖRANDEN	52	
Anf. 152	Statssekreterare JOHAN DAVIDSON	52	
Anf. 153	ORDFÖRANDEN	53	
Anf. 154	Statssekreterare JOHAN DAVIDSON	53	
Anf. 155	REBECKA LE MOINE (MP)	53	
Anf. 156	ORDFÖRANDEN	54	
Anf. 157	Statssekreterare JOHAN DAVIDSON	54	
Anf. 158	ORDFÖRANDEN	54	
Anf. 159	Statssekreterare JOHAN DAVIDSON	54	
Anf. 160	ORDFÖRANDEN	55	
Anf. 161	Statssekreterare JOHAN DAVIDSON	55	
Anf. 162	ORDFÖRANDEN	55	
Anf. 163	Statssekreterare JOHAN DAVIDSON	55	
Anf. 164	ORDFÖRANDEN	55	
Anf. 165	Statssekreterare JOHAN DAVIDSON	55	
§ 7	Allmänna frågor – sammanhållning	56	
Anf. 166	ORDFÖRANDEN	56	
Anf. 167	Statssekreterare DAN ERICSSON	56	
Anf. 168	ORDFÖRANDEN	56	
Anf. 169	Statssekreterare DAN ERICSSON	56	
Anf. 170	MATILDA ERNKRANS (S)	57	
Anf. 171	Statssekreterare DAN ERICSSON	57	
Anf. 172	ORDFÖRANDEN	57	
Anf. 173	Statssekreterare DAN ERICSSON	57	
Anf. 174	ORDFÖRANDEN	57	
Anf. 175	Statssekreterare DAN ERICSSON	57	
Anf. 176	ORDFÖRANDEN	57	